

แนวความคิดของผู้นำไทยในการตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16

แนวความคิดในการซื้ออาวุธทันสมัยและระบบอาวุธต่าง ๆ ที่ก้าวหน้า ซึ่งในนี้หมายถึง การตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 ให้กับกองทัพอากาศนั้น อาจจะมีได้มาจากปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญคือผู้มีอำนาจเกี่ยวกับระบบป้องกันประเทศ มีความคิดเห็นถึงความจำเป็นทางทหารที่ว่า การทหารเป็นพลังอำนาจที่สำคัญยิ่ง เป็นพลังอำนาจสุดท้ายที่ต้องมีไว้เพื่อการต่อรอง เมื่อชาติตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ หมายถึงในกรณีที่มีภัยคุกคามเกิดขึ้นพลังอำนาจทางทหารที่เข้มแข็งมีไว้เพื่อเป็นหลักประกันของบ้านเมือง เมื่อใช้วิธีการทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาแล้วไม่ได้ผล ไม่สามารถดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพราบรื่นและเป็นไปด้วยดี ดังนั้นในการตัดสินใจซื้อเครื่องบินขับไล่แบบ เอฟ-16 นั้น ปัจจัยซึ่งกำหนดแนวความคิดของผู้มีอำนาจเกี่ยวกับความต้องการของระบบป้องกันประเทศของไทยนั้น มาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. การมองว่าเวียดนามเป็นภัยคุกคาม
2. ความต้องการพัฒนากองทัพให้ทันสมัย และพึ่งตนเองเพื่อรับภัยคุกคามนั้น

การมองว่าเวียดนามเป็นภัยคุกคาม

ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศที่ติดต่อกันมานาน และยังได้รับการยอมรับว่าเป็นภัยที่ล่อแหลมจนได้แก่ภัยซึ่งมาจากด้านตะวันออก คือ ภัยจากเวียดนาม ความเกรงภัยและการมองว่าเวียดนามเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศมีมานานแล้ว กล่าวได้ว่าตั้งแต่ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 (1824-1851) มีการทำสงครามระหว่างกันและรุกเข้าไปในเขตแดนกัมพูชาและเวียดนามหลายครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ความกลัวภัยจากตะวันออกของไทยยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องเรื่อยมา และมีเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี 1949-1954 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (Chinese Communist Party - CCP) มีชัยชนะจัดตั้งเป็นรัฐบาลของประเทศไทย และชัยชนะของทหารเวียตมินห์ ภายใต้การนำของโฮจิมินห์ทำ

ให้เกิดการขยายลัทธิและอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ออกไปทั้งในเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยได้เลือกดำเนินความสัมพันธ์ กับสหรัฐอเมริกาอย่างใกล้ชิดในลักษณะเพื่อนที่ดีต่อกัน ทั้งนี้ไทยต้องการพึ่งสหรัฐอเมริกา เพื่อต่อต้านและให้สหรัฐเป็นหลักประกันต่อสิ่งที่ตนมองว่าเป็นภัยคุกคาม และเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของตนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงนี้² จะเห็นได้ว่าในช่วงแรก ๆ ของทศวรรษที่ 1950 ประเทศไทยและสหรัฐได้เพิ่มพูนความเป็นพันธมิตรระหว่างกันมากขึ้น เห็นได้จากการมีสนธิสัญญามะนิลา และการมีองค์การร่วมกัน คือ องค์การซีโต้ (SEATO - Southeast Asian Treaty Organization) ในปี 1954 เป็นต้น รวมทั้งการที่ไทยยอมให้สหรัฐตั้งฐานทัพ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในประเทศ ก็เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นว่า ต้องการให้สหรัฐเป็นหลักประกันและคุ้มครองต่อภัยจากเวียดนามที่อาจจะมาสู่ไทยได้ทุกเมื่อ เมื่อสหรัฐถอนกำลังทหารออกจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังสงครามเวียดนาม และรัฐบาลไทยได้พยายามดำเนินนโยบาย "การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ" (peaceful coexistence) กับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ความพ่ายแพ้ของโลกเสรีต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ทำให้ไทยกลัวเกรงภัยจากตะวันออกจากประเทศเพื่อนบ้านตลอดลุ่มน้ำโขงมากขึ้น และต้องระมัดระวังในการดำเนินนโยบายต่างประเทศมากขึ้น ผลจากความพ่ายแพ้ของโลกเสรี คือ การที่ไซ่ง่อนและพมเปญได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ เมื่อเมษายน 1975 การที่ "ขบวนการปะเทดลาว" มีชัยชนะและได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์ปกครองประเทศลาว และการรุกรานกัมพูชาของเวียดนามในเดือนธันวาคม 1978 การวางกำลังทหารเวียดนามตามแนวชายแดนไทยของผู้พยพชาวกัมพูชาจำนวนมาก การปะทะกันระหว่างกองกำลังไทยและเวียดนามตามแนวชายแดนในช่วงปี 1978-1979 รวมทั้งการปรากฏตัวของกองเรือบรรทุกเครื่องบินชั้น มินส์ก (Minsk) ของโซเวียตระหว่างเดือนตุลาคม -

¹Paribatra, "In search of Security.....," p. 6.

²Suchit Bunbongkarn, The Correlation Between Domestic Politics and Foreign Policy in Thailand. A paper presented at Second Quadrilateral Project Workshop II. Penang, Malaysia August 12-14, 1987. p. 72.

พฤศจิกายน 1980 ในเขตผ่านน้ำไทย เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่า นี้ทำให้ไทยให้ความสนใจ และให้ความสำคัญต่อปัญหาความมั่นคงและภัยคุกคามจากทางตะวันออกมากขึ้น³

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น ทำให้ผู้นำทางทหารของไทยมองว่า การที่เวียดนาม รุกรานและในที่สุดสามารถยึดครองกัมพูชาได้ในช่วงปี 1979-1980 เป็นภัยคุกคามที่สำคัญที่สุด และถือว่าการยึดครองครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของความปรารถนาอันสูงสุดของเวียดนามในการรวมประเทศอินโดจีนเข้าเป็นสหพันธ์อินโดจีน ภายใต้การนำของเวียดนาม การครอบครองลาวและกัมพูชาของเวียดนามถือเป็นข้อได้เปรียบและผลประโยชน์ของเวียดนามอย่างมากในการสร้างดุลอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴

ความคิดในการก่อตั้งสหพันธ์อินโดจีนของเวียดนาม ในความเห็นของทางทหาร กล่าวว่าเป็นภัยคุกคามที่อันตรายต่อความมั่นคงของไทย รวมทั้งจะมีผลในการสนับสนุนขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศที่เวียดนามหนุนหลังอยู่ ความกลัวภัยในเรื่องนี้เห็นได้จาก ส่วนหนึ่งของการเสนอบทความโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูง ในการสัมมนาซึ่งจัดโดยสถาบันการศึกษาทางทหารของไทย ดังนี้คือ

"นโยบายของประเทศเวียดนามต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น แบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือ การรวมลาว กัมพูชา และเวียดนามเข้าเป็นสหพันธ์ภายใต้การควบคุมของเวียดนาม แต่เวียดนามยังคงอนุญาตให้ลาวและกัมพูชา สามารถจะค่าเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้เอง และสามารถดำรงวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติตนไว้ได้ การรวมกันเพื่อเน้นในเรื่องการบริหารงาน ความมั่นคง และการเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ในขั้นที่ 2 คือการขยายอิทธิพลของเวียดนามออกไปสู่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และให้ประเทศเหล่านั้นอยู่ภายใต้การปกครองของเวียดนาม"⁵

³ Paribatra, "In search of Security...", pp. 6-7.

⁴ Bunbongkarn, "The Correlation Between Domestic...", p. 20.

⁵ Ibid., pp. 20-21.

สิ่งสำคัญอีกอย่างที่มีผลตามมาของการรุกรานกัมพูชาของเวียดนาม คือการนำเอาอิทธิพลและภัยของโซเวียตเข้ามาสู่ภูมิภาคนี้ ผู้นำทางทหารของไทยได้ให้ความสำคัญอย่างมาก ในเรื่องการเพิ่มอิทธิพลของโซเวียตในเวียดนาม การช่วยเหลือทางทหารของโซเวียตต่อเวียดนาม และการที่กองเรือโซเวียตใช้สิ่งอำนวยความสะดวกจากท่าเรือที่อ่าวคัมรานท์ การขยายอิทธิพลของโซเวียตนี้จะทำให้ความขัดแย้งระหว่างจีนและโซเวียตในภูมิภาคนี้มีเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁶

การมองว่าเวียดนามมีจุดมุ่งหมายจะครอบครองอินโดจีนทั้งหมด รวมทั้งไทยด้วย ซึ่งมีผลต่อความพยายามจัดหาอาวุธมาต้านภัยคุกคามที่ถูกมองว่าเป็นอันตรายนั้น สามารถเห็นได้ชัดมากขึ้น เมื่อเป็นการมองของฝ่ายทหารโดยเฉพาะผู้นำระดับสูง ดังคำกล่าวของ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และขณะนั้นดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ดังนี้คือ⁷

"การรุกรานกัมพูชาและลาวของเวียดนาม ถือเป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อไทยเพราะแผนของเวียดนามนั้น คือต้องการรวมดินแดนเป็นสหพันธรัฐอินโดจีน ซึ่งรวมถึงไทยด้วย ในเมื่อยึดลาว, กัมพูชาได้แล้ว เขาก็จะขยายผลมาถึงไทยด้วย แต่ขณะนี้เขายังดำเนินการไม่สำเร็จ เพราะเขาไม่สามารถมีอิทธิพล มีอำนาจที่จะดำเนินการกับประเทศไทยได้ แต่ทราบใดที่เวียดนามมีแนวความคิดนี้เป็นยุทธศาสตร์แห่งชาติของเขาอยู่ คือการรวมประเทศในภูมิภาคนี้เป็นสหพันธรัฐอินโดจีนโดยเขาเป็นผู้นำแล้ว เราก็ถือว่าเขาเป็นศัตรู"

"ความคิดยุทธศาสตร์ของเวียดนามปัจจุบันยังเป็นเช่นนี้อยู่ แต่ในอนาคตอาจเปลี่ยนแปลงได้ ประเทศในกลุ่มเสรีและคอมมิวนิสต์อาจอยู่ร่วมกันโดยสันติได้ แต่ฝ่ายเราต้องเตรียมพร้อมตลอดเวลา เพื่อพร้อมเผชิญหน้า

⁶ Ibid., p. 21.

⁷ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, 3 กุมภาพันธ์ 2531.

ในกรณีที่เขารุกราน การเตรียมกำลังนี้ เราจะมีแผนวางกำลังรบของเราไว้ เป็นแผนระยะยาว และปรับปรุงทุกปีตามข่าวกรองที่ได้จากข่าวศึก เขาเปลี่ยน จาก มิก-21 เป็น มิก-23 เราต้องเปลี่ยนด้วย เขามีกำลังทางอากาศมากกว่าเราเยอะ แต่เขาไม่ได้ใช้ทั้งหมด หากในจำนวนเท่ากัน มิก-21 อาจจะไม่ใช้ภัยคุกคามแล้ว เป็นห่วงแต่ มิก-23 เพราะสมรรถนะของเครื่องบินฝ่ายเรายังต่ำกว่า เราถึงต้องหา เอฟ-16 เครื่องบินเหล่านี้พิจารณาจากเจตนา ได้ยาก เพราะการวางกำลังเขาวางเป็นจุดไว้สามารถ OPERATE ได้ ไม่เหมือนทหารบกต้องย้ายฐานอยู่เรื่อย ๆ สำหรับการบินนั้นไปได้รอบ จึงคะเน จากการทำงานได้ยาก.... เครื่องบินนั้นสามารถ "บินถึง" ได้ ก็ถือเป็นภัย คุกคามได้ คำว่าบินถึง หมายถึง การบินต่อระยะการบินไปแล้วบินกลับมาเติมน้ำมัน เติมน้ำมันเสียก่อนแล้วบินต่อ ถ้าบินถึงก็คือว่าเป็นภัย เพราะเจตนาที่แท้จริงเราไม่สามารถอ่านได้"

ทัศนคติต่อภัยคุกคามนี้ยังเห็นได้จาก ความคิดเห็นของพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก อดีตผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุดในช่วงระยะเวลาซึ่งกรณีภัย คุกคามจากเวียดนามและการซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 เป็นกรณีที่กำลังถึงอย่างกว้างขวาง และอยู่ในขั้นดำเนินการพิจารณา และตัดสินใจเป็นช่วงเดียวกับที่ท่านดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก ดังนี้คือ^๘

"ประเทศเราไม่ได้เป็นประเทศที่อยู่ในด่านที่ 2 หรือแนวที่ 2 อย่างแต่ก่อนแล้ว แต่ขณะนี้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับศัตรูอยู่ ใกล้ชิดชายแดนโดยตรง เรามีความจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ กองทัพอของเรา ด้วยเหตุนี้จึงได้เสนอให้พิจารณาถึงความจำเป็นว่า เรา จำเป็นต้องใช้เครื่องบินสมรรถนะสูง และสามารถที่จะตีคนเตรียมไว้ใช้ได้"

^๘สัมภาษณ์ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก, อดีตผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด, 11 กุมภาพันธ์ 2531.

ตลอดเวลาที่มีเหตุการณ์ เราจะไม่ระบุว่าเป็นภัยคุกคามจากประเทศโดยตรง แต่เราระบุว่าภัยคุกคามที่เห็นได้ชัดเจนจากแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทยไม่ว่าจะด้านใดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสมรรถนะของกองทัพอากาศของเราให้เตรียมพร้อมที่จะป้องกันประเทศ และรบบร่วมกับทางภาคพื้นดินได้อย่างใกล้ชิด"

ในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐูปะเทมีย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารอากาศ ในช่วงเวลาที่มีการตัดสินใจนั้น ให้ความเห็นเกี่ยวกับภัยคุกคามเพิ่มเติมว่า⁹

"เมื่อพูดถึงภัยคุกคามจากภายนอก ต้องวิเคราะห์ว่าจริงหรือเปล่า จะเห็นว่าเพื่อนบ้านที่น่าจะเป็นศัตรูกับเรามากที่สุดคือ เวียดนาม หลังจากสหรัฐฯ ถอนทหารออกไปแล้ว เวียดนามไม่ได้ลดกำลังลงเลย กำลังทางบก เรือ และอากาศ มีความเข้มแข็งมาก การขยายอิทธิพลของไซเวียตในภูมิภาคนี้ และการขยายอิทธิพลของเวียดนามในกัมพูชาและลาวเป็นอีกอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงภัยคุกคามอย่างเด่นชัดมากขึ้นว่า ไซเวียตและเวียดนามมีความประสงค์อะไร ประเทศเราเป็นด่านแรก ซึ่งเราจะละเลยไม่ได้ และถือเป็นความจำเป็นของรัฐบาลอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างกำลังทางอากาศให้เข้มแข็งเพียงพอ....."

"เมื่อคิดว่าเวียดนามเป็นภัยคุกคาม ก็มาเปรียบเทียบกำลังรบทางอากาศดู การเปรียบเทียบก็เอาชนิดและจำนวนต่อจำนวนมาเปรียบเทียบ เวียดนามมีเครื่องบิน มิก-17, 19, 21 และคาดว่าอาจจะได้รับ มิก-23 ในอนาคต มีเครื่องบิน ซู-17 และ 22 กำลังทางอากาศทั้งหมดเมื่อรวมกัน

⁹สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐูปะเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ,

แล้วนำมาเทียบได้กับกำลังทางอากาศของเราซึ่งมีอยู่อย่างเดียวคือ เอฟ-5 ถ้าเปรียบเทียบเฉพาะ มิก-21 และ เอฟ-5 ที่ความสามารถสู้กันมาก แต่เวียดนามมี มิก-21 200 กว่าเครื่อง อย่างไรก็ตาม เวียดนามมีการระดมป้องกันดินแดนของตนทางภาคเหนือที่ติดต่อกับจีน ดังนั้น ถ้าเวียดนามจะใช้กำลังทางอากาศสุกรานจะใช้เครื่องบินได้ 170-200 เครื่อง นี่เป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน.....แต่ถ้าเวียดนามได้ มิก-23 ในอนาคต กำนางหรือภัยคุกคามของกำลังทางอากาศของเวียดนามจะสูงขึ้น..... และเมื่อพิจารณาที่ตั้งของเวียดนาม ด้วยวิธีปฏิบัติการของเครื่องบินที่มีอยู่ กล่าวได้ว่า สามารถคุกคามต่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ทั้งหมด และเกือบทั่วประเทศ โดยเฉพาะหากใช้สนามบินต่อระยะในกัมพูชา หรือลาว ยังสามารถกระทำได้โดยสะดวก กำลังรบทางอากาศของเราจึงเสียเปรียบมาก....."

ผู้นำทหารของไทย มีความเชื่อมั่นในขณะนี้จากงานข่าวกรองว่า โซเวียตได้จัดส่งเครื่องบินรบแบบ มิก-23 จำนวน 14 เครื่อง ไปประจำการที่ฐานทัพอากาศที่อำเภอควมรานห์ ในเวียดนามพร้อมทั้งได้ทำการทดสอบแล้วจนสามารถใช้ปฏิบัติการทางอากาศ ตั้งแต่ปลายเดือนมกราคม 1985¹⁰ ถึงแม้ว่าโซเวียตมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เครื่องบินแบบ มิก-23 เหล่านี้เป็นเพียงกำลังป้องปรามจีน เพื่อเพิ่มศักยภาพทางทหารของโซเวียตที่ฐานทัพอากาศที่อำเภอควมรานห์ก็ตาม แต่หากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงในอนาคต โซเวียตก็สามารถใช้กองกำลังดังกล่าวกดดันต่อกองกำลังทางอากาศของฝ่ายไทยได้ทันที จึงนับได้ว่ากองกำลังทางอากาศของโซเวียตแม้จะมีวัตถุประสงค์ในการป้องปรามจีน แต่ก็สามารถเรียกว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทยได้ทุกเมื่อในอนาคต

¹⁰Department of Defense, United State of America, Soviet Military Power 1986. Superintendent of Documents, (U.S. Government Printing Office, Washington D.C. 20402), pp. 138-139.

ในประชาอาเซียน 6 ชาติ (ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน) ไทยนับเป็นประเทศที่ใกล้กับเวียดนามที่สุด และเป็นประเทศเดียวที่ใช้เขตแดนร่วมกับกัมพูชาและลาว ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลและการครอบครองของเวียดนาม ประมาณกันว่ากำลังทางทหารเวียดนามในลาวมีถึง 40,000 คน และมีลาวอพยพอยู่ในประเทศไทยถึง 150,000 คน¹

ในช่วงปี 1979 ภัยคุกคามซึ่งถือว่าสำคัญและเป็นเรื่องเร่งด่วนที่สุดของไทยคือภัยที่มาจากกัมพูชา ซึ่งในขณะนั้นเวียดนามวางกำลังถึง 17 กองพล เพื่อรวมอำนาจทั้งทางการทหารและการเมืองของกัมพูชาไว้กับตน ในประวัติศาสตร์นั้น กัมพูชาเป็นรัฐกันชนของไทย-เวียดนามโดยตลอด ดังนั้นการที่รัฐกันชนได้ถูกวางกำลังด้วยกองกำลังติดอาวุธขนาดใหญ่ของเวียดนามตามแนวพรมแดนของไทย ไทยจึงถือว่าเป็นสิ่งบอกเหตุและเริ่มตระหนักในสถานการณ์อันไม่มั่นคงที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้พยายามวางตัวเป็นกลางในปัญหา กัมพูชา แต่ไทยก็ต่อต้านแนวความคิดในการรวมสหพันธ์อินโดจีนของเวียดนามและร่วมมือกับอาเซียนและสหประชาชาติ ไม่ยอมรับรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการสู้รบในกัมพูชาระหว่างกองกำลังของกัมพูชาด้วยกันเอง เช่นฝ่ายเขมรเสรีกับเขมรแดง ระหว่างฝ่ายเขมรกับเวียดนาม รวมทั้งมีการสู้รบเป็นบางครั้งบางคราวระหว่างฝ่ายเขมรและไทยตามแนวชายแดน เป็นต้น การสู้รบของฝ่ายต่าง ๆ ที่กล่าวมาบางครั้งได้ล้ำแดนเข้ามาในเขตประเทศไทยด้วย²

ผู้นำทางทหารเห็นว่าสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงภัยอันตรายต่อความมั่นคงของไทยมากที่สุดอันหนึ่งน่าจะได้แก่การที่กองกำลังขนาดใหญ่ของเวียดนามได้ข้ามพรมแดนเข้ามา ทำให้เกิดเป็นปัญหาว่าเวียดนามกำลังเตรียมการทำการรุกครั้งใหญ่ต่อไทยหรือไม่ สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้มากในขั้นแรกคือ การที่เวียดนามส่งกำลังเข้ามาทำการรบก่อกวนเป็นการเริ่มต้นการ

¹Daniel C. Arnold and Michael A. Daniels, *America's Strategic Challenge in Southeast Asia*, International Public Policy Foundation, Inc., McLean, Virginia, pp. 3-4.

²Ibid., p. 5.

ปฏิบัติในระดับอื่น ๆ ที่จะตามมาเรื่อย ๆ ในทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ พล.อ.อ.ประพันธ์
 ชูประเทมีย์ อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ ได้กล่าวว่า¹³

"เหตุการณ์ชายแดน หรือการที่เวียดนามสร้างสมกำลัง เข้ายึด
 กัมพูชาและลาวหรือการขยายตัวของโซเวียตเข้ามาในภูมิภาคนี้ ผมว่าเป็น
 อันตรายที่คุกคามต่อบ้านเมือง จริงอยู่ในขณะนั้นอาจไม่มี แต่ว่าใครจะรู้ได้
 เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นหลักประกันกองทัพทั้งสามต้องเข้มแข็ง ผมจะพูดถึงกอง
 ทหารอากาศ กองกำลังทางอากาศ ถ้าหากเวียดนามได้ใช้กำลังทางอากาศ
 เข้าโจมตีประเทศไทยแล้วกำลังทางอากาศของเราไม่สามารถยับยั้งได้ คิด
 ว่าเป็นสิ่งที่ล่อแหลมมาก อาจจะไม่มียะโรมาแต่ความสูญเสียมันต้องมี"

เวียดนามยังได้ทำการรุกรานทางทหารต่อไทยเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 1980 ใน
 ขณะที่กองกำลังฝ่ายไทยกำลังเคลื่อนย้ายสลับเปลี่ยนกำลังตามแนวชายแดน โดยทหาร
 เวียดนาม 1 กองร้อย โดยการสนับสนุนจากปืนใหญ่ได้ข้ามเขตแดนโจมตีบ้านโพนหมากมุ่น
 ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี อีกส่วนหนึ่งรุกเข้ามาทางทิศใต้ ที่บ้านโพนเสาวเอ้ และบ้านหนอง
 จาน จุดมุ่งหมายในขณะนั้นของการรุกรานทางทหารครั้งนี้ก็เพื่อผลักดันผู้อพยพหนีภัยให้อพยพ
 ลี้กเข้ามาในไทยเรื่อย ๆ¹⁴

ในความสัมพันธ์กับไทยนั้น เวียดนามยังคงให้การสนับสนุนการก่อการร้ายใน
 ประเทศไทย พยายามบ่อนทำลายความมั่นคงของไทยด้วยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการใช้
 กำลังทหารบุกรุกและเข้ายึดครองพมเปญเมื่อเดือน ม.ค. 1979 รวมทั้งการคงทหารไว้
 ในกัมพูชา ประมาณ 170,000 คน (12 กองพลทหารบก รวมทั้งฐานทัพเรือและเครื่องบิน
 รบแบบ มิก-21) ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะวางกำลังเผชิญหน้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา
 สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการคุกคามของเวียดนามได้อย่างชัดเจน¹⁵

¹³สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ชูประเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ,
 17 มกราคม 2531.

¹⁴Ibid., p. 99.

¹⁵The Military Balance 1983-1984, IISS, p. 102.

แม้ว่าในขณะนั้นยังไม่มีภารกิจตี หรือการรุกรานอย่างขนานใหญ่ของเวียตนาม-กัมพูชา-ลาว เข้ามาในประเทศไทย แต่การวางกำลังตามแนวชายแดนไทย การสะสมกำลังทหารและลาวของสงครามในประเทศเหล่านั้น แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมพร้อมทางทหารอยู่เสมอ

ในปัจจุบันกองทัพไทยถือว่ามีกำลังพลมากเป็นที่ 3 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากเวียตนามและอินโดนีเซีย ในปี 1982 มีกำลังพลประมาณ 233,000 คน ไม่รวมกองกำลังสำรองอีก 500,000 คน และกองกำลังกึ่งทหาร-พลเรือนอีก 600,000 คน ขนาดของกำลังพลได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 7 เท่าในรอบ 10 ปี ซึ่งในขณะนั้นไทยมีกำลังพลเพียง 30,000 คน เท่านั้น¹⁶

การที่เวียตนามยังคงทำการสู้รบและผลักดันกัมพูชาเข้ามาในเขตไทย และการที่เวียตนามเคยรุกร้าดินแดนเข้ามาในไทยนั้น แสดงให้เห็นว่ามีผลกระทบกระเทือนและเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศอย่างยิ่ง ภัยคุกคามที่เกิดขึ้น ซึ่งฝ่ายทหารไทยได้นำไปใช้เป็นเหตุผลสำคัญในการพัฒนากองทัพ และซื้ออาวุธทันสมัยต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับกำลังทางอากาศในกรณีที่ว่า แม้ว่าการล่าแดนและการโจมตีต่าง ๆ จะเป็นเรื่องทางภาคพื้นดิน แต่ในส่วนรวมแล้วฝ่ายทหารได้มองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ดังนั้นในส่วนที่กองทัพอากาศรับผิดชอบในการต่อต้านภัยคุกคามนั้น จึงต้องดูที่กำลังทางอากาศของฝ่ายเวียตนาม (รวมทั้งกัมพูชา และลาว) เป็นหลัก การตัดสินใจเรื่องเครื่องบิน เอฟ-16 จึงเกิดขึ้น

โดยสรุปแล้วในการมองภัยคุกคามนั้น ผู้นำระดับสูงทางทหารของไทยจะพิจารณาว่าประเทศเพื่อนบ้านเป็นภัยต่อประเทศชาติหรือไม่ในแง่ทางทหาร โดยพิจารณาจากหน่วยข่าวกรองทางทหารว่า ชาติก็มีอาวุธอะไร อาวุธนั้นเมื่อสภาพอย่างไรและเขาจะใช้อาวุธนั้นอย่างไร มีไว้เพื่อป้องกันประเทศหรือเพื่อการรุกราน หากการรุกรานจะรุกรานด้วยกำลังใด

¹⁶Chulacheeb Chinwanno, "Militarization in Thai Society" in Peter Wallenteen, Johan Gultung, and Carlos Portales, (eds.), Global Militarization (Boulder, Colorado; Western Press, 1985), p. 115.

เช่น เวียดนามมีเครื่องบินมาก แต่ส่วนใหญ่จะเอาไปปรามจีน ส่วนที่เหลือจึงเอาไปใช้กับประเทศไทย จำนวนที่เป็นภัยคือจำนวนที่เขามาใช้กับเรา สิ่งที่สำคัญก็คือ "เจตนา" ต้องดูว่าข้าศึกมีเจตนาต่อเราหรือไม่ แค่นั้น ผู้นำทางทหารมีแนวความคิดว่าการที่เวียดนามรุกรานกัมพูชาและลาว รวมทั้งการล่าแดนเข้ามาในไทย ถือเป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อไทย และว่าเวียดนามมีแผนที่จะรวมดินแดนต่าง ๆ เป็นสหพันธรัฐอินโดจีนซึ่งรวมถึงไทยด้วย เมื่อยึดครองกัมพูชาและลาวได้ก็จะขยายผลมาถึงไทย แต่ขณะนั้นขั้นตอนการดำเนินการต่อไปยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะยังไม่สามารถมีอิทธิพล หรือมีอำนาจที่จะดำเนินการกับประเทศไทยได้ แต่ตราบิเดที่ เวียดนามยังมีแนวความคิดเช่นนี้เป็นยุทธศาสตร์แห่งชาติอยู่ คือการรวมและการเป็นผู้นำสหพันธรัฐอินโดจีน ก็ถือว่า เวียดนามเป็นศัตรูและมีเจตนาที่จะรุกราน

ในเรื่องภัยคุกคามนี้ ผู้นำทางทหารของไทยพิจารณาถึงความจำเป็นและเหตุผลว่า ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศด่านที่ 2 เช่นเมื่อก่อน แต่ขณะนี้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับศัตรูที่อยู่ใกล้ชายแดน ในส่วนของกำลังทางอากาศจึงต้องเพิ่มขีดความสามารถให้แก่กองทัพอากาศ กองทัพอากาศจำเป็นต้องมีและต้องใช้เครื่องบินที่มีสมรรถนะสูง และสามารถที่จะฝึกคนเตรียมไว้ใช้ได้ตลอดเวลาที่มีเหตุการณ์ เหตุการณ์ทางชายแดน หรือการที่เวียดนามสร้างสมกำลัง เข้ายึดกัมพูชาและลาว หรือการขยายตัวของโซเวียตเข้ามาในภูมิภาคนี้ มีอันตรายที่คุกคามต่ออธิปไตยของบ้านเมือง เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นหลักประกัน กองทัพอากาศต้องเข้มแข็ง ในแง่ของกองกำลังทางอากาศ หากเวียดนามใช้กำลังทางอากาศเข้าโจมตีประเทศไทยแล้ว กำลังทางอากาศของไทยไม่สามารถยับยั้งได้ สิ่งเหล่านี้ในความคิดของผู้รับผิดชอบในระบบป้องกันประเทศถือว่าเป็นความล่อแหลม และต้องเตรียมพร้อมสำหรับในกรณี "ถ้า" เหตุการณ์เกิดขึ้น

พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ได้ยกตัวอย่างในกรณีการซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 ไว้
ว่า¹⁷

¹⁷สัมภาษณ์ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก, อดีตผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด, 11 กุมภาพันธ์ 2531.

"ผมได้เคยไปบรรยายในเรื่องนี้หลายครั้ง ตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ก็เคยมีผู้ถามว่าทำไมทั้ง ๆ ที่เศรษฐกิจเราไม่ดีแล้วยังต้องซื้อเครื่องบินที่มีราคาแพงอีกด้วย ผมก็ได้ยกตัวอย่างให้ฟังว่า สมมุติว่ามีคนหนึ่งกำลังได้รับอันตรายจากการถูกล้อมหิวโหยมาหลายวันซึ่งมองดูไม่มีทางรอดเลยขาดแคลนทั้งอาวุธและอาหาร และในขณะที่เดียวกันมีผู้เอาอาวุธและอาหารมาให้ แต่จะต้องเลือกแต่เพียงอย่างเดียว ผมก็ถามเขาว่าจะเลือกเอาอะไรก่อน ถ้าเลือกเอาอาหารก่อน กินอิ่มแล้วก็ถูกยิงตาย ถ้าเลือกอาวุธก่อนยิงเข้าก็ตายก่อนแล้วค่อยกินอาหาร ทุกคนก็ตอบว่าต้องเลือกอาวุธ แล้วก็ได้ชี้แจงให้เห็นว่าในขณะที่ประเทศกำลังเผชิญกับอันตรายเช่นนี้ ถึงแม้เราจะต้องรัดเข็มขัดก็ต้องยอม แต่เรายอมไม่ได้ที่จะสูญเสียอธิปไตย ถ้าเราไม่มีเขี้ยวเล็บของตัวเอง หวังรอให้คนอื่นมาช่วย อย่าหวังเลยว่าจะรักษาเอกราชไว้ได้ ไม่มีทางที่จะพัฒนาประเทศชาติได้"

พล.อ.อ.ประพันธ์ ชูปะเทมีย์ อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีการตัดสินใจซื้อเครื่องบินเอฟ-16 โดยตรง ได้แสดงทัศนะว่า¹⁸

"วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไปในโลกขณะนี้ เป็นความขัดแย้งที่ยาวนาน ขอบเขตลวกไปจนต้องใช้กำลังทหารเข้าแก้ไขขัดแย้งนั้นเพื่อให้ บรรลุผลประโยชน์ของชาติตน จะเห็นได้ว่ากำลังทางอากาศนั้นมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เช่น การรบระหว่างอังกฤษและอาร์เจนติน่า ในกรณีเกาะฟอร์คล랜드 การที่สหรัฐฯ โจมตีลิเบีย สงครามอิรักและอิหร่าน สงครามอิสราเอลและอาหรับ เป็นต้น กำลังทางอากาศเป็นกำลังรบที่มีอำนาจในการทำลาย เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง ผู้นำทางทหารโดยเฉพาะฝ่ายทหารอากาศ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการเตรียมกำลังทางอากาศเพื่อป้องกันราชอาณาจักร จึงมีความรู้สึก

¹⁸ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ชูปะเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ, 17 มกราคม 2531.

ว่าเป็นความรับผิดชอบของคน ที่จะต้องทำกองทัพให้เข้มแข็งเท่าที่จะทำได้มากที่สุด ในหลักการทางทหารนั้น เชื่อว่า ถ้าหากฝ่ายใดอ่อนแอจะมีการรุกรานเกิดขึ้น ซึ่งจะนำผลร้ายมาสู่ประเทศ แม้ว่ากำลังทางบกและทางเรือจะเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติการยับยั้งการรุกรานได้ แต่การสูญเสียย่อมจะมีมากกว่า"

"ในเรื่องของ มิก-23 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่า มิก-21 นั้นเป็นของโซเวียต แต่เราคาดว่าวันหนึ่งอาจเป็นของเวียดนามได้ สิ่งนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่นำมาพิจารณาว่าไทยจะต้องซื้อ เอฟ-16 เพราะเครื่องบินที่เราถืออยู่คือ เอฟ-5 นั้น แม้ว่าจะมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับ มิก 21 แต่เวียดนามมีจำนวนมากกว่าเรามาก ดังนั้นเพื่อสร้างให้กองทัพอากาศมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับเวียดนาม จึงต้องหาเครื่องบินมาเพิ่มเติมกำลังของไทย แต่ไทยไม่สามารถที่จะทำในปริมาณที่หัดเทียมได้ดังกล่าวแล้ว จึงต้องหาเครื่องบินที่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งได้แก่ เอฟ-16 มาเพื่อชดเชยกับการด้อยกว่าทางปริมาณ อย่างไรก็ตามการคาดการณ์เรื่อง มิก-23 เป็นส่วนหนึ่งที่นำมาพิจารณาการตัดสินใจ แต่ถึงแม้จะไม่มีเรื่อง มิก-23 เข้าเกี่ยวข้อง กองทัพอากาศก็คงจะซื้อ เอฟ-16 แน่เพราะ มิก-21 ของเวียดนามมีจำนวนมากกว่าไทยมาก จึงต้องมีเครื่องบินขับไล่ที่เหนือกว่ามาต้านทาน"

ความต้องการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยและพึ่งตนเองเพื่อรับมือคุกคามที่อาจเกิดขึ้น

"เรามีจุดยืน คือ ต้องพัฒนากองทัพให้ทันสมัยและป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในขณะนั้นและมองไปในอนาคตด้วยแล้วภัยนั้นมันจะต้องมาถึงแน่ ผมก็บอกเขาไปว่า ถ้าเรามีกองทัพอากาศแล้วไม่เครื่องบินก็อย่าให้มีกองทัพอากาศเสียดีกว่า จะมีไปทำไมก็สูญเสียไม่ดีกว่าหรือ"¹⁹

¹⁹สัมภาษณ์ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก, อดีตผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด, 11 กุมภาพันธ์ 2531.

พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ได้แสดงความคิดเห็นในการมองภัยคุกคามและพัฒนา กองทัพอากาศให้ทันสมัยว่าเป็นสิ่งที่ต้องรีบดำเนินการ จากเหตุผลด้านภัยคุกคามกำลังทางทหาร ฝ่ายตรงข้าม และนโยบายรวมอินโดจีนของเวียดนามที่ไทยเผชิญอยู่ รวมทั้งนโยบายความ มั่นคงด้านการป้องกันประเทศซึ่งกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล และแนวทางในการเสริมสร้างกำลัง รมให้กองทัพอากาศนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้มีความพยายามจะพัฒนากองทัพอากาศให้ทันสมัย และเข้มแข็งมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการเครื่องบินรบที่ทันสมัย เช่น เอฟ-16 บี นใหญ่ 135 ม.ม. รถหุ้มเกราะ (Armored Vehicles) และรถถัง เป็นส่วนหนึ่งใน "โครงการพัฒนาให้เป็นสมัยใหม่" (Modernization Programs) ของกองทัพไทย การ ฝึกฝนทางทหาร การฝึกปรือร่วมกัน เป็นสิ่งที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมกองทัพอากาศไว้รับการรุกรานทาง ทหารจากเวียดนามที่อาจเกิดขึ้นได้ การสร้างกองกำลังป้องกันตัวเองตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากำลังรบของกองทัพ ซึ่งได้วางแผนไว้เพื่อต้านภัย คุกคามจากเวียดนาม²⁰

การที่เวียดนามได้แสดงท่าทีคุกคามต่อไทยหลายครั้ง และบางครั้งทำการรุกเข้า มาในไทย รัฐบาลมีความคิดว่า เราน่าจะพัฒนากองทัพอากาศให้เข้มแข็งและเตรียมพร้อมอยู่ ตลอดเวลา เพราะเราไม่สามารถจะพึ่งความช่วยเหลือของใครได้ ไม่ว่าจะจากสหรัฐฯ ซึ่งมีข้อตกลงร่วมกัน หรือจากจีนซึ่งเคยประกาศว่าจะช่วยเหลือเมื่อไทยถูกโจมตีจากเวียต นาม²¹ ซึ่งได้เคยมีประมาณการณ์ของฝ่ายไทยว่า ไทยอาจถูกรุกรานในระดับ "Full-Scale Attack" ในอนาคตอันใกล้ได้²² แม้แต่ประเทศอาเซียนด้วยกันก็ตาม จะหวังพึ่ง ไม่ได้ เพราะอาเซียนไม่มีกำลังทางทหารเพียงพอ ดังนั้นในแนวความคิดของผู้มีบทบาทใน เรื่องระบบป้องกันประเทศรวมทั้งรัฐบาลเอง ได้มองถึงวิถีทางในการแก้ปัญหาในด้านนี้ไว้ ว่า จะต้องเสริมสร้างกำลังทางทหารของเราให้แข็งแกร่งที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีสาเหตุ มาจากภัยคุกคามที่ประสบบ่อย การตัดสินใจในการพัฒนาจึงเกิดขึ้น ในกรณีของกองทัพอากาศ เท่าที่ผ่านมา ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงได้เห็นความสำคัญของกำลังทางอากาศมาก เพราะ

²⁰ Bunbongkarn, "The Correlation Between Domestic..," p. 22.

²¹ Sompong Choomak, "Southeast Asian Security...," p. 77.

²² Ibid., pp. 92-93.

ถ้ากำลังทางอากาศและกองทัพอณเฑ ก็จะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องสร้างกองทัพอากาศให้เข้มแข็งเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ในความเป็นจริงแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากำลังทางอากาศของไทยแทบจะไม่มีขีดความสามารถในการรบเลย หากเกิดสงครามเป็นระยะเวลาและยืดเยื้อ จึงคิดว่าน่าจะมีการสรรหาเครื่องบินสมรรถนะสูงมาประจำการ กองทัพอากาศมีงบประมาณจำกัด ทำอย่างไรจึงจะใช้ทรัพยากรและงบประมาณที่มีอยู่ในส่วนที่เป็นของกองทัพอากาศ ให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการได้กำลังทางอากาศตามประสงค์และทันเวลา การดำเนินการของกองทัพอากาศจึงมีลักษณะทุ่มเททรัพยากรของกองทัพทุกอย่างเพื่อดำเนินการในเรื่อง สิ่งที่เร่งด่วนที่สุดในการเสริมสร้างกำลังทางอากาศ คือ การซื้อ เอฟ-16

การซื้อ เอฟ-16 รวมอยู่ในการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยด้วย ดังกล่าวแล้ว ความคิดในการพัฒนากองทัพ มิใช่ว่าจะเริ่มมีขึ้นมาในทันทีทันใด แต่แนวความคิดในการพัฒนากองทัพให้เป็นสมัยใหม่ ทั้งด้านอาวุธยุทธโद्यปกรณ์และบุคลากรมีมานานแล้ว ดังที่ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กล่าวไว้ว่า²³

"การซื้อ เอฟ-16 มีมาตั้งแต่สมัยผมเป็นคณบดีวิชาการทหารอากาศ ตอนนั้นคิดว่าเครื่องบินโจมตีของเรามันขาด มันร่อยหรอ มีการศึกษาว่าจะเอาอะไรดี เพื่อทดแทนเครื่องบินเก่าที่กำลังจะหมดไป ก็มีเครื่องบินอยู่ 2 แบบ คือ เอฟ-16 และ เอฟ-20 แต่ในขณะนั้น เอฟ-20 การพัฒนายังไม่ถึงขั้น ก็เหลือแต่ เอฟ-16 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแล้ว มีการใช้ในกองทัพเนโด้แล้ว เอฟ-20 เป็นเครื่องบินที่หาเพื่อขาย แต่ขีดความสามารถต่ำ เราต้องการเครื่องบินที่มีสมรรถนะสูงพอที่จะสู้กับ มิก-23 ได้ เราจึงยืนยันว่า เราไม่เอา เอฟ-20" และว่า

"เราเห็นว่า เวียดนามเป็นภัย แต่ปัจจุบันกองทัพไทยก็มีความเข้มแข็ง และมีความทันสมัยเพียงพอต่อสถานการณ์ เหตุผลเพราะ เวียดนามไม่ใช้

²³สัมภาษณ์ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, 3 กุมภาพันธ์ 2531.

กำลังทั้งหมดต่อเรา เพราะไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เราเป็นพันธมิตรกับจีนอยู่ ถ้าเวียดนามเคลื่อนย้ายกำลังที่เผชิญหน้ากับจีนอยู่ออกมา จีนจะเล่นงานด้านนั้นทันทีได้ แต่เราต้องพัฒนา เพราะอาวุธไม่ได้ใช้ตลอดไป อย่างเครื่องบิน 2-3 ปี ก็ล้าสมัยถ้าเราไม่พัฒนา ฉะนั้นจึงต้องเปลี่ยนเอาของเก่าออกเอาของใหม่เข้าแทนที่....เวลานี้ เราพยายามจะเสริมกำลังให้ครบตามแผนที่เรามีไว้เพื่อป้องกันภัยนี้ แต่เนื่องจากงบประมาณเราถูกจำกัด เศรษฐกิจเราไม่ดี เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้น เราก็พยายามพัฒนาให้มันเต็ม เอาของใหม่มาทดแทน เอาจำนวนหนึ่งแทนของเก่าสอง ลดจำนวนลงเพราะของใหม่ทันสมัยกว่า"

ในเรื่องความต้องการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยนั้นยังเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐประเทมิย์ ที่ว่า²⁴

"เมื่อผมเข้ามาเป็นผู้บัญชาการทหารอากาศ ผมก็เห็นความสำคัญของกองทัพอากาศมาก ถ้าก่อนนั้นก็จะเป็นอันตรายมาก จึงจำเริญที่จะสร้างกองทัพอากาศให้เข้มแข็งเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ในขณะนี้กองทัพอากาศล่าช้ามาก เครื่องบินและอาวุธที่มีอยู่เป็นของเก่าและใกล้เวลาปลดประจำการ จำเป็นต้องแก้ไขจัดหาทดแทน แต่เรามีงบประมาณจำกัด ทำอย่างไร เราจึงจะใช้งบประมาณที่มีอยู่ห่างจากกันนี้ทำให้บรรลุสิ่งที่เราต้องการ ได้กำลังที่เราต้องการ ทันเวลาที่เราต้องการ....."

"เพราะฉะนั้นจึงทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างเพื่อจะดำเนินการในเรื่องนี้ เมื่อได้ตัดสินใจแล้ว ก็ต้องดำเนินการอย่างเต็มที่ ชั้นแรกสุด เสริมสร้างกำลังทางอากาศโดยด่วน คือการซื้อ เอฟ-16 ชั้นที่ 2 ในการป้องกันภัยทางอากาศของเราแล้วสมัยมาก จะต้องจัดหาโดยด่วนคือ ระบมที่จะสามารถดัก

²⁴ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐประเทมิย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ,

จับการวางกำลังของข้าศึก และสั่งการส่งกำลังไปทำลาย ชั้นที่สาม กรณีข้า-
 ศึกสามารถจู่โจมหรือทะลุทะลวงเข้ามาโจมตีเป้าหมาย โดยเฉพาะฐานบิน
 ของเรา ถ้าเราไม่มีอาวุธต่อสู้ก็จะเป็นอันตราย เราจึงต้องสร้างขึ้นมาก็คือ
 การซื้อปืนต่อสู้อากาศยานที่มีสมรรถนะสูง เข้าป้องกันฐานบินต่าง ๆ ประการ
 ที่สี่ สิ่งที่เรามีอยู่แล้ว ก็ต้องพัฒนาให้มีขีดความสามารถสูงสุดก็คือ เอฟ-5 ที่
 เรามีกู้ ยังมีความสามารถต่ำ ต้องกำหนดโครงการพัฒนาเครื่องบินอันเช่น
 มาให้สามารถโจมตีเป้าหมายได้แม่นยำได้แม่นยำแล้วมีอำนาจในการทำหลายสูง.....
 เราเริ่มทำกันมานานแล้ว และจะสำเร็จภายในปีสองปีนี้แหละ และมันไม่ได้มี
 อยู่เพียงเท่านั้น เราต้องพัฒนาด้านอื่น ๆ องค์ประกอบด้านอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ
 กันด้วย....."

ในเรื่อง "กำลังทางอากาศ" นี้ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฯ ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม

ว่า²⁵

"ในปัจจุบันกำลังทางอากาศเป็นกำลังรบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
 ทั้งนี้เพราะลักษณะของกำลังทางอากาศมีความเร็ว คือ สามารถไปหาเป้า
 หมายได้รวดเร็วในเวลาที่กำหนด มีพิสัยไกล คือ สามารถบินได้ระยะทาง
 ไกล มีความคล่องแคล่ว คือ สามารถไปโจมตีเป้าหมายใดก็ได้ ใช้อาวุธได้
 หลายแบบ ทำให้เลือกใช้อาวุธได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถรวม
 กำลังได้...คุณลักษณะเช่นนี้ทำให้กำลังทางอากาศมีความสำคัญ โดยเฉพาะ
 เมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปไกล สามารถตอบสนองความต้องการทาง
 ยุทธการได้ดีที่สุด....."

"กำลังทางอากาศไม่ใช่กำลังที่จะรบชนะได้โดยเด็ดขาด.....

อาจจะไม่ใช่ก็ได้ แต่กำลังทางอากาศจะช่วยให้เกิดความเป็นได้เปรียบ

²⁵ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐปะเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ,

ช่วยให้กำลังภาคพื้นและกำลังทางเรือสามารถดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ของตนได้โดยเสรี มิฉะนั้นเราจะถูกขัดขวางจากกำลังทางอากาศของฝ่ายตรงข้าม ประเทศใดที่มีกำลังทางทหาร จะต้องเข้าใจในความสำเร็จของกำลังทางอากาศ กำลังทางอากาศที่ทันสมัยและเข้มแข็ง จะช่วยประกันความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในยามสงคราม หรือเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ได้...."

จากการแสดงความคิดเห็นของนายทหารระดับสูง จะเห็นว่าได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยเหมือน ๆ กัน นอกจากความต้องการซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 แล้ว ในการพัฒนาด้านอื่น ๆ นั้น จะเห็นว่ากองทัพอากาศได้มีการพัฒนาระบบส่งกำลังบำรุงที่ทันสมัย มาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อควบคุมการบริการส่งกำลังบำรุงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ และเร่งรัดการสร้างอาวุธของตนเอง เช่น อาวุธธรรมดาที่ต้องใช้เป็นประจำ จาพวกระเบิด จรวด และกระสุนปืน เพื่อสนับสนุนในยามรบ ยามสงคราม เป็นต้น

การจัดหาเครื่องบินเอฟ-16 เอ/บี ของกองทัพอากาศ

การพัฒนากองทัพให้ทันสมัยนั้น ต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ด้านอื่นในขณะเดียวกัน ในที่นี้จะต้องสอดคล้องกันกับภัยคุกคามด้วย ในส่วนของกองทัพอากาศได้เริ่มจากการเสริมสร้างกำลังรบ ซึ่งได้แก่กำลังทางอากาศนั่นเอง ดังนั้นเครื่องบินที่จะสามารถสนองความต้องการของกองทัพได้ ต้องสามารถต้านทานการรุกรานทางอากาศของฝ่ายข้าศึกได้ ต้องเป็นเครื่องบินที่ปฏิบัติการกิจได้หลายอย่างในเครื่องเดียวกัน เนื่องจากเรามีความเสียเปรียบด้านกำลังทางอากาศอยู่ 1 ต่อ 4 การเลือกเครื่องบินนั้นยังต้องดูว่าฝ่ายที่เราถือว่าเป็นภัยนั้นมีเครื่องบินอะไรที่ถือว่าเป็นภัยต่อเรา เวียดนามมีเครื่องบิน มิก-21 อยู่ประมาณ 200 ลำ ไทยจึงต้องจัดหาเครื่องบินที่มีสมรรถนะใกล้เคียงกันหรือสูงกว่าเข้ามา ทั้งนี้เพราะเวียดนามมีเครื่องบินจำนวนมาก การที่ไทยจะซื้อเครื่องบินจำนวนมากเท่าเวียดนามนั้น เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ในขณะนี้ จึงต้องจัดหาเครื่องบินที่ทำการกิจได้หลายอย่างในเครื่อง

เดียวกัน ซึ่งในที่สุดก็พิจารณาได้ว่าเป็นแบบ เอฟ-16 การพิจารณาซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 มีขั้นตอนและเหตุผลต่าง ๆ มาก ซึ่งอาจพิจารณาได้จาก :

1. พิจารณาจากจุดประสงค์ของกองทัพอากาศ
2. พิจารณาถึงความเป็นไปได้เมื่อเลือกแบบเครื่องบิน
3. ความคุ้มค่าและสมรรถนะของเครื่องบิน
4. การบำรุงรักษา

1. พิจารณาจากจุดประสงค์ของกองทัพอากาศ

ในการพิจารณาเลือกแบบเครื่องบินขับไล่เนกประสงค์สมรรถนะสูงนั้น ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเลือกแบบเครื่องบินต่าง ๆ มาทำการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเลือกแบบเครื่องบินของกองทัพอากาศ ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ แต่ที่สำคัญ คือ เครื่องบินนั้นจะต้องตอบสนองจุดประสงค์ของกองทัพอากาศ ซึ่งถือเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด ดังนี้คือ²⁶

- จะต้องรับภัยคุกคามทางอากาศที่มีอยู่ในปัจจุบันและในท่วง 10 ปี ข้างหน้าได้ ซึ่งภัยคุกคามดังกล่าวนี้คือ เครื่องบิน มิก-21 และ มิก-23
- จะต้องสนับสนุนการปฏิบัติการของกำลังทางบกและทางเรือได้
- การพิจารณาจะต้องวิเคราะห์เกณฑ์เฉลี่ย ทั้งในด้านสมรรถนะ (performance) ชีตความสามารถในการรบ (combat capability) ความวางใจได้ (reliability) และความสามารถในการบำรุงรักษา (maintainability) ให้สอดคล้องกับแผนโครงสร้างกำลังรบกองทัพอากาศ

ในความคิดเห็นของผู้นำระดับสูงทางทหาร ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 มองว่าเครื่องบินชนิดนี้ เป็นเครื่องบินแบบเดียวเท่านั้นที่มีสมรรถนะ

²⁶ เอกสารกองทัพอากาศ, เอฟ-16 กับความมั่นคงของไทย, พ.ศ. 2529, หน้า 7-8.

สูงสุดสามารถเอาชนะเครื่องบิน มิก-21 และ มิก-23 ได้อย่างเด็ดขาดเท่าที่ไทยจะซื้อ ได้หากต้องการป้องกันหรือป้องปรามภัยคุกคามจากเวียดนามที่เราประชิดอยู่ ทั้งนี้เพราะเครื่องบิน เอฟ-16 จะทำให้เวียดนามไม่กล้าเสี่ยงในการปฏิบัติการต่อไทย จุดมุ่งหมายของการหาเครื่องบินรบ คือ เพื่อนำมาต้านทานกำลังทางอากาศของข้าศึกซึ่งได้แก่เวียดนาม (รวมทั้งกัมพูชาและลาว) ข้าศึกมีกำลังทางอากาศคือ มิก-21 เป็นจำนวนมาก และอาจจะรวมไปถึงการได้รับมอบ มิก-23 ในอนาคต เพราะฉะนั้น เอฟ-16 จึงเป็นเครื่องบินชนิดเดียวที่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายของกองทัพได้

จากเอกสารเรื่อง เอฟ-16 กับความมั่นคงแห่งชาติของกองทัพอากาศ ได้กล่าวไว้ว่า การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ หรือเครื่องบินของกองทัพอากาศนั้น มิได้กำหนดการจัดหาได้ตามใจชอบ จะต้องมีการวางแผนระยะยาว โดยพิจารณาถึงภัยคุกคามและสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ การเสริมสร้างกำลังรบของแต่ละกองทัพ ยังจะต้องสอดคล้องกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันได้ด้วย การจัดซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 ของกองทัพอากาศ ได้มีการวางแผนล่วงหน้าไว้ตั้งแต่ปี 1981 (2524) โดยได้วางแผนร่วมกับเหล่าทัพอื่น ๆ ตามแผนโครงสร้างกองทัพไทย ของกองบัญชาการทหารสูงสุด กำหนดการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งสามเหล่าทัพให้สอดคล้องกัน รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (1982-1986) ด้วย

แผนการเสริมสร้างกำลังรบในครั้งนั้นได้กำหนดให้กองทัพอากาศจัดหา

- เครื่องบินโจมตีสมรรถนะสูง 1 รุ่นบิน จำนวน 25 เครื่อง ในปี 1984 - 1988
- เครื่องบินขับไล่เนกประสงค์เพิ่มเติมอีก 1 รุ่นบิน ในปี 1988 - 1993
- การจัดหาเครื่องบินทดแทนเครื่องบินเก่าที่หมดอายุการใช้งานแล้ว การปรับปรุงระบบป้องกันทางอากาศเป็นระบบอัตโนมัติ การจัดหาอาวุธต่อสู้ อากาศยานและกระสุนต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่งด้วย

กองทัพอากาศจึงจะมีขีดความสามารถพอเพียงจะรับกับภัยคุกคามและสนับสนุนการปฏิบัติการของเหล่าทัพอื่นได้ แต่เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจของประเทศไม่ได้เป็นไปตามที่คาดคิดไว้รัฐบาลจึงไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณการจัดหาเครื่องบินดังกล่าวให้ได้ แต่เมื่อกองทัพ

อากาศได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากองทัพอากาศมีความจำเป็นต้องจัดหาเครื่องบินเพิ่มเติม ดังนั้น จึงได้พิจารณาจัดหาเครื่องบินรบเหล่านี้ด้วยงบประมาณของกองทัพอากาศเอง โดยระดับโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่มีความสำเร็จในช่วงเวลานั้น รวมทั้งเพิ่มมาตรการประหยัดงบประมาณด้านอื่น เพื่อแบ่งสรรงบประมาณที่ได้รับในส่วนของกองทัพอากาศในแต่ละปีมาจัดซื้อเครื่องบินเหล่านี้เพิ่มเติม

ต่อมากองทัพอากาศได้พิจารณาว่า กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่จำกัดทางด้านงบประมาณ ดังนั้นการจัดหาเครื่องบินโจมตีสมรรถนะสูง และเครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์พร้อมกันคงเป็นไปได้ จึงพิจารณาจัดหาเครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์สมรรถนะสูงแทน เพราะเครื่องบินแบบนี้นอกจากจะใช้ในการป้องกันทางอากาศ (air defence) แล้ว ยังใช้ในการกิจโจมตีทางอากาศแทนเครื่องบินโจมตีสมรรถนะสูงได้อีกด้วย

เครื่องบินขับไล่อเนกประสงค์สมรรถนะสูงที่กองทัพอากาศสามารถจัดซื้อได้มีเพียง 2 แบบเท่านั้น คือ เครื่องบิน เอฟ-16/79 และ เอฟ-20 ส่วนเครื่องบินสมรรถนะสูงแบบอื่น ๆ นั้น มีราคาสูงมากจนเกินขีดความสามารถด้านงบประมาณที่จะจัดหาได้ ยกเว้นเครื่องบินแบบ เอฟ-16 เอ เท่านั้น แต่เครื่องบินแบบนี้รัฐบาลสหรัฐฯ ยังไม่มีการพิจารณาขายให้กับประเทศในย่านนี้ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายไทยได้ยื่นกรานที่จะซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 เอ และได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนจนถึงระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล และในที่สุดได้รับการอนุมัติให้ซื้อได้และฝ่ายสหรัฐฯยอมขายให้ไทย (ดูรายละเอียดในผนวก ก.)

กองทัพอากาศได้ตัดสินใจจัดหาเครื่องบิน เอฟ-16 แบบ เอฟ-16 เอ/บี มาประจำการ และดำเนินการขอ LAO (Letter of Order and Acceptance) เมื่อเดือนธันวาคม 1983 ดังนี้คือ²⁷

- ขอซื้อเครื่องบินแบบ เอฟ-16 เอ/บี ซึ่งใช้เครื่องยนต์ เอฟ-100 จำนวน 16 เครื่อง โดยแยกเป็นเครื่องบิน เอฟ-16 เอ (ที่นั่งเดี่ยว) จำนวน 12 เครื่อง และเครื่องบิน เอฟ-16 บี (ที่นั่งคู่) จำนวน 4 เครื่อง
- โครงรูปมาตรฐานของเครื่องบินเป็นแบบ เอฟ-16 เอ/บี มาตรฐานกองทัพอากาศสหรัฐฯ
- เป็นเครื่องบินที่ผลิตใหม่จากโรงงาน

²⁷ เอกสารกองทัพอากาศ, เอฟ-16 กับความมั่นคง, พ.ศ. 2529, หน้า 9.

ในการจัดหาเครื่องบิน เอฟ-16 นี้ กองทัพอากาศได้แถลงว่า เป็นไปตามแผนโครงสร้างกองทัพไทยของกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตั้งแต่ปี 1981 (พ.ศ. 2524) และได้จัดทำเป็นโครงการพร้อมทั้งกำหนดวงเงินโดยประมาณไว้ตั้งแต่ปี 1982 ด้วยความเห็นชอบและยอมรับของคณะกรรมการประสานแผนด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง ในคณะกรรมการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ในครั้งนั้น คณะอนุกรรมการได้พิจารณาว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนากำลังรบเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ จะต้องควบคู่กันไป เพราะความมั่นคงที่ค้ำประกันเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เป็นหลักประกันให้ต่างประเทศมาลงทุนในประเทศมากขึ้น²⁸

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศยังไม่ได้ผลเต็มที่ตามที่ได้วางแผนไว้ ดังนั้นกองทัพอากาศจึงลดจำนวนการจัดหาเครื่องบิน เอฟ-16 เอ/บี ลง จาก 16 เครื่อง เหลือ 12 เครื่อง คือ แบบ เอฟ-16 เอ จำนวน 8 เครื่อง และ เอฟ-16 บี จำนวน 4 เครื่อง ในการนี้สำนักงบประมาณได้ตรวจสอบรายละเอียดแล้ว ยอมรับว่า กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยงบประมาณของกองทัพอากาศเอง โดยผู้อำนวยการสำนักงบประมาณแถลงถึงรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กองทัพอากาศจัดซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 เอ/บี ว่า ในการจัดซื้อและชำระเงินครั้งนี้ กองทัพอากาศได้ใช้เงินพัฒนาของกองทัพอากาศเองทั้งสิ้น มิได้มีการของบประมาณเพิ่มเติม หรือกู้เงินเพื่อการจัดซื้อแต่อย่างใด จะไม่มีการใช้เงินกู้จากต่างประเทศ และจะไม่ใช้เงินกู้ประเภท FMS (เงินกู้เพื่อช่วยเหลือทางทหาร) เพราะเป็นเงินที่หลายหน่วยงานต้องใช้ เป็นค่าใช้จ่ายภายในกองทัพอากาศเอง การจ่ายเงินจะทำได้โดยวิธีการผ่อนชำระในระยะเวลา 5 ปี โดยเริ่มชำระตั้งแต่ปี 1985 เป็นต้นไปดังนี้²⁹

²⁸ เอกสารกองทัพอากาศ, เอฟ-16 กับความมั่นคง, พ.ศ. 2529, หน้า 17.

²⁹ บันทึกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศและคณะกรรมการอาหาร สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 ณ ห้องประชุมฝ่ายเสนาธิการทหารอากาศ กองทัพอากาศ คอนเมือง.

ตารางที่ 3.1 การโอนเงินในการซื้อเครื่องบิน เอพ-16 เอ/บี ของกองทัพอากาศ
(1985-1989)

งวดที่	ปีงบประมาณ (ค.ศ.)	ชำระด้วยเหรียญสหรัฐ (ล้านเหรียญ)	ชำระด้วยเงินบาท (ล้านบาท)
1	1985	71.872	2,012.416
2	1986	36.760	1,029.280
3	1987	62.210	1,769.880
4	1988	103.000	2,884.000
5	1989	43.049	1,205.373
	รวม	317.891	8,900.949

หมายเหตุ - ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐ = 28 บาท
- เป็นจำนวนเงินทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

จุดประสงค์ของทัพอากาศในการจัดหาเครื่องบินรบ นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น
กำลังทางอากาศจะต้องปฏิบัติการของกองทัพอากาศได้ กำลังทางอากาศจะต้องมีคุณสมบัติที่
ตามที่กำหนดไว้ และปฏิบัติการทางอากาศยุทธวิธีได้ การปฏิบัติการทางอากาศ
ยุทธวิธีที่สำคัญคือ

- การต่อต้านทางอากาศ (counter air) คือ สามารถทำการโจมตีทำลาย
กำลังทางอากาศของข้าศึกได้ ซึ่งได้แก่ เครื่องบินของข้าศึกทั้งที่มีอยู่บนพื้นดินและใน
อากาศ ทำลายองค์ประกอบของกำลังทางอากาศอื่น ๆ เช่น สถานีเรดาร์ ที่ตั้งคลังอาวุธ
เชื้อเพลิง กองบัญชาการ สนามบิน โรงเก็บเครื่องบิน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกในการบินของข้าศึก ฯลฯ ได้

- การบินขัดขวางทางอากาศ (air interdiction) คือ ใช้กำลังทางอากาศในการโจมตี ทำลาย การส่งกำลังบำรุงเพื่อสนับสนุนแนวหน้าของฝ่ายข้าศึก โจมตีเส้นทางคมนาคม เช่น ถนน ทางรถไฟ สะพาน เพื่อยับยั้ง หน่วงเหนี่ยว การเคลื่อนที่ของข้าศึก ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยในแนวหน้าขาดเชื้อเพลิง อาวุธ กระสุน และกำลังสนับสนุนเพิ่มเติม เป็นการทำการกิจเพื่อส่วนรวม ช่วยการรบภาคพื้นดินของฝ่ายเดียวกันด้วย

- การบินสกัดกั้นทางอากาศ (air defence) คือ การบินสกัดกั้นกำลังทางอากาศของข้าศึกที่เข้ามาในประเทศให้สูญสิ้นไป โดยใช้เครื่องบินเป็นหลัก และใช้อาวุธภาคพื้นดินสนับสนุน

ในเรื่อง "การใช้กำลังทางอากาศ" นั้น เห็นได้จากที่ พล.อ.อ.ประพันธ์ ๗ กล่าวไว้ว่า³⁰

"การใช้กำลังทางอากาศ ของกองทัพอากาศนั้น คือ การปฏิบัติ
การทางอากาศยุทธวิธี ซึ่งก็คือ

- การต่อต้านทางอากาศ
- การสนับสนุนทางอากาศอย่างใกล้ชิด
- การขัดขวางทางอากาศ
- และที่สำคัญคือ การบินสกัดกั้น หรือ air defence

ในการรบทางอากาศนั้น สิ่งสำคัญก็คือ "การครองอากาศ" ถือเป็นความสำคัญยิ่งยวด จริงอยู่ที่กำลังที่เราไม่สามารถจะครองอากาศได้ แต่จะต้องมีขีดความสามารถในการครองอากาศเหนือพื้นที่และในห้วงเวลาใด เวลาหนึ่งที่เราประสงค์ให้ได้ ถ้าไม่มีขีดความสามารถนั้นแล้ว เราจะแพ้เขา.....กำลังทางบก ทางเรือ ก็จะถูกพลอยเสียเปรียบหรือแพ้ไปด้วย จึง

³⁰สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐปะเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ,

เป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องเร่งรีบพัฒนาคลังทางอากาศให้มีขีดความสามารถอันนี้....."

"ประเทศไทยนั้นไม่มีความคิดจะรุกรานใคร ต้องการแต่การป้องกันประเทศเท่านั้น แต่คลังทางอากาศที่ฉันนี้ ไม่ใช่จะอยู่เพียงแต่ว่าเมื่อข้าศึกเข้ามาแล้วก็สกัดกันเท่านั้น.....ไม่ใช่หลักการรบของคลังทางอากาศคลังทางอากาศจะ "ครองอากาศ" ได้ จะต้องสามารถทำลายคลังทางอากาศของข้าศึก คือ ทำลายคลังที่อยู่ในอากาศ หรือที่อยู่พื้นดิน หรือส่วนสนับสนุนคลังข้าศึกได้ นั่นคือ เราจะต้องใช้คลังทางอากาศทั้งในการรุกและรับ เราจะต้องมีขีดความสามารถอันนี้....."

นอกเหนือจากเรื่อง เอฟ-16 สามารถตอบสนองจุดประสงค์ทางทหารเกี่ยวกับภัยคุกคามได้แล้ว ผู้นำทางทหารมองว่าประโยชน์ที่ได้รับอีกประการหนึ่งคือความสามารถในการ "ป้องปราม" ในเรื่องนี้ จากความคิดเห็นของ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ ได้แสดงไว้ว่า³¹

"ผมเห็นว่า เอฟ-16 เหมาะสมในขณะนี้ แม้ว่าราคาจะแพงก็ใช่ แต่ก็มีค่าเป็น คนสองคนมีอาวุธใกล้เคียงกัน การต่อสู้จะไม่เกิด ถ้า 2 ฝ่ายมีอาวุธเท่าเทียมกัน สงครามก็ไม่เกิดเช่นกัน มีลักษณะเป็น Deter War หรือการป้องปราม การใช้งบประมาณซื้ออาวุธทันสมัยถูกกว่าการถูกรุกรานแล้วแพ้สงคราม ทหารถือว่า Deterrent ดีกว่าปล่อยตัวให้เกิดสงครามขึ้นแล้วเกิดการสูญเสียซึ่งมหาศาล ฉะนั้นการเอาเงินไปซื้ออาวุธเพื่อป้องปรามสงครามจึงถูกกว่าไม่ซื้ออาวุธแล้วแพ้สงคราม ไม่มีใครรับประกันได้ว่าสงครามไม่มี...."

"เราเป็นประเทศเล็ก ไม่ต้องการรบ เพราะการรบต้องมีการสูญเสีย แต่การป้องปรามเป็นการลงทุนเพื่อหาอาวุธที่ทันสมัยและต่อต้านภัยคุก

³¹สัมภาษณ์ พล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, 3 กุมภาพันธ์ 2531.

คามได้ จะเป็นการใช้งบประมาณที่ประหยัดที่สุดและได้ผลที่สุด เพราะว่า สงครามจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมี War Potential ต่างกัน ถ้าเรามี เอฟ-16 ถือว่าเรายังมีการคิดรุกรานของเวียดนามได้ เขาไม่กล้าเสี่ยง....."

ผู้นำทางทหารมีความเห็นว่า เอฟ-16 มีความเหมาะสม แม้จะมีราคาแพงโดยเปรียบเทียบว่า คน 2 คน หรือประเทศ 2 ประเทศ หากมีอาวุธและขีดความสามารถด้านการทหารใกล้เคียงกัน สงครามจะไม่เกิดขึ้นคือจะมีลักษณะเป็น Deter War มีอาวุธเพื่อการป้องปรามเพื่อป้องกันสงครามระหว่างกัน แต่ถ้าฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบกว่า ฝ่ายที่ได้เปรียบก็จะรุกราน โดยเฉพาะหากมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน และฝ่ายหนึ่งมีนโยบายที่จะรุกรานรวมดินแดนอยู่แล้วเช่นเวียดนาม โอกาสการต่อสู้ย่อมมีมาก ดังนั้นในความเห็นของผู้นำทางทหารจึงมองว่า การใช้งบประมาณซื้ออาวุธทันสมัยมีราคาแพงเป็นการลงทุนที่มีราคาถูกลงกว่าการถูกรุกรานแล้วแพ้สงคราม ทางทหารถือว่าการป้องปราม (DETERRENT) ดีกว่าปล่อยให้สงครามขึ้นแล้วเกิดความสูญเสียเป็นมูลค่ามหาศาล ดังนั้นการใช้เงินจำนวนมากซื้ออาวุธเพื่อป้องปรามสงครามจึงถูกกว่าไม่ซื้ออาวุธแล้วแพ้สงคราม เพราะในลักษณะสถานการณ์ที่ไทยเผชิญอยู่ในช่วงปีที่ผ่านมาไม่มีใครรับประกันได้ว่าสงครามจะไม่มี ในทางตรงกันข้ามมีเหตุการณ์ซึ่งชี้ให้เห็นว่าอาจจะมีการสู้รบเกิดขึ้นได้ เช่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน การรุกล้ำเขตแดนของข้าศึกอย่างมีเจตนา และนโยบายยุทธศาสตร์แห่งชาติที่ประเทศข้าศึกยึดถืออยู่ และที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานนี้ คือการสู้รบระหว่างไทย-ลาว ตั้งแต่ในช่วงเดือนมกราคม 1988 จนกระทั่งในขณะนี้ เป็นต้น

ผู้นำทางทหารให้เหตุผลว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก จึงไม่ต้องการทำการรบเพราะการรบต้องมีการสูญเสีย แต่การป้องปรามเป็นการลงทุนเพื่อหาอาวุธที่ทันสมัยและสามารถต่อต้านการคุกคามได้ จะเป็นการใช้เงินงบประมาณที่ประหยัดที่สุดและได้ผลที่สุด เพราะการสงครามจะเกิดขึ้นได้เมื่อทั้ง 2 ฝ่าย มีศักยภาพสงคราม (WAR POTENTIAL) ที่ต่างกัน การมีเครื่องบิน เอฟ-16 ถือว่าเป็นการยับยั้งการคิดรุกรานของเวียดนามได้ คือทำให้เวียดนามไม่กล้าเสี่ยง

2. พิจารณาถึงความเป็นไปได้ เมื่อเลือกแบบเครื่องบิน

หมายถึงการที่กองทัพจะสามารถจัดหาเครื่องบินซึ่งคิดว่าเหมาะสมกับภัยคุกคามได้จากประเทศใดบ้าง ความเป็นไปได้ ในที่นี้ จึงต้องพิจารณาถึงกำลังซื้อของกองทัพอากาศ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการเมืองระหว่างประเทศและการสนับสนุน ประเทศที่มีขีดความสามารถในการผลิตเครื่องบินที่มีสมรรถนะใกล้เคียงกับเครื่องบิน มิก-21 และ มิก-23 มีอยู่ไม่กี่ประเทศ ประเทศที่อยู่ในข่ายการพิจารณา คือ อิสราเอล ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมนี อิตาลี และสหรัฐอเมริกา และประเทศเหล่านี้ยินดีที่จะขายให้กับประเทศไทยหรือไม่ (ดูรายละเอียดในผนวก ข.)

หลังการพิจารณาจากเครื่องบินหลาย ๆ แบบ จากผู้ผลิตหลาย ๆ ประเทศแล้ว กองทัพอากาศพิจารณาเห็นว่า เครื่องบินที่เหมาะสมที่สุดคือ เครื่องบิน เอฟ-16 เอ ของสหรัฐฯ โดยปฏิเสธเครื่องบินแบบอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเครื่องบิน เอฟ-16 สามารถตอบสนองจุดประสงค์ของกองทัพอากาศได้เป็นอย่างดี และอยู่ในวิสัยที่กองทัพอากาศจะจัดหาประจำการในกองทัพได้ เมื่อเลือกแบบได้แล้วก็ต้องนำมาคิดว่าเป็นไปได้ไหมที่สหรัฐฯ จะขายให้ประเทศไทย เพราะสหรัฐฯ ไม่มีโครงการขายให้กับประเทศในโลกรุ่นที่ 3 แต่ในที่สุดก็คิดว่า หากมีการดำเนินการอย่างจริงจังจะทำให้สหรัฐฯยอมขายให้กับไทย กองทัพอากาศจึงพิจารณาว่ามีความ "เป็นไปได้" (ดูรายละเอียดในผนวก ก.)

ในการเลือกแบบเครื่องบินนี้ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก มีความเห็นว่า³²

"ต่อมาได้ตกลงกันว่าเราควรใช้เครื่องบินอะไรมาทดแทน ซึ่งก็มีผู้เสนอมามากมายแบบรวมทั้ง เอฟ-16/79 ซึ่งสหรัฐฯ ได้เสนอมายาวนานแต่แรก แต่เราเห็นว่า เอฟ-16/79 แม้จะเป็นเครื่องบินที่ดี ที่ใหม่ แต่เราก็ไม่พอใจเพราะเข้าใจว่าการที่สหรัฐฯ ปล่อยชนิดนี้ออกมา แสดงว่าเขาต้องการจะเปลี่ยนแบบ อีกไม่นานก็ล้าสมัย... ต่อมาในการพิจารณา เอฟ-20

³²สัมภาษณ์ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก, อดีตผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด, 11 กุมภาพันธ์ 2531.

ซึ่งมีสมรรถนะใกล้เคียงกับ เอฟ-16 และมีราคาต่ำกว่า แต่เมื่อผมถามเขาว่า เมื่อเครื่องบิน เอฟ-20 ไม่ได้ประจำการในกองทัพอากาศสหรัฐ การฝึกหัดขับนั้นอาจจะไม่มีปัญหา แต่ในการศึกษาการรบนั้น จะต้องไปฝึกที่ใด ซึ่งเขาตอบผมไม่ได้ อันนี้เป็นจุดสำคัญที่ว่าไม่เลือก เอฟ-20 ก็กัประการหนึ่งเมื่อเขามาแสดงให้ดูในไทย ก็มีข้อขัดข้องหลายอย่าง และเมื่อไปแสดงที่เกาหลีก็ตก สำหรับ เอฟ-20 ก็เป็นอันว่าพับไป"

"มีแบบอื่นที่ใกล้เคียงกับ เอฟ-16 เป็นของอังกฤษร่วมกับฝรั่งเศส แต่มีราคาแพงกว่า เหตุผลอีกประการหนึ่งที่เราเลือก เอฟ-16 เอ 100 ก็คือ ตามภารกิจของกองทัพอากาศแล้วจะต้องมีเครื่องบินหลายแบบไว้ประจำการในการโจมตีและสกัดกั้น เครื่องบิน เอฟ-16 เป็นเครื่องบินที่ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ใช้สกัดกั้นได้ ใช้โจมตีได้ เอฟ-16 เอ-100 ใหม่นี้และเก่าจนเกินไป สามารถฝึกคนของเราเข้ามาใช้เครื่องบินชนิดนี้ได้ เมื่อพิจารณาแล้วก็เห็นว่าเครื่องบินแบบนี้ เหมาะสำหรับจะเพิ่มเติมขีดความสามารถให้กับกองทัพอากาศ....."

พล.อ.ประพันธ์ ฐปะเทมีย์ ได้แสดงความเห็นในเรื่องนี้ไว้เพิ่มเติม คือ³³

"มิก-23 ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า มิก-21 นั้นเป็นของโซเวียต ซึ่งเราคิดว่าวันหนึ่งจะเป็นของเวียดนาม เหตุผลนี้จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เราต้องซื้อ เอฟ-16 เพราะเครื่องบินขับไล่ที่เราซื้อคือ เอฟ-5 นั้นประสิทธิภาพของ เอฟ-5 กับ มิก-21 นี้พอสูสีกัน แต่เขามีกว่าเรา 4 ต่อ 1 และเราคิดว่าในอนาคตเวียดนามจะได้รับ มิก-23 เพราะฉะนั้นเราจึงต้องหาเครื่องบินมาเพิ่มเติมกำลังของเรา แต่เนื่องจากว่าเราไม่สามารถที่จะหาปริมาณที่ทัดเทียมกับเขาได้ เราจึงต้องหาเครื่องบินที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อชดเชยกับความด้อยกว่าทางปริมาณ....."

³³สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐปะเทมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ, 17 มกราคม 2531.

"กำลังทางอากาศของเรามีเครื่องบิน เอฟ-5 อยู่ 50 เครื่อง
 ข้าศึกมี มิก-21 อยู่ 200 เครื่อง ดังนั้นจึงต้องเร่งรีพัฒนากำลังรบ แต่การ
 พัฒนากำลังรบจากเครื่องบิน 50 เครื่อง ให้มีจำนวนเท่ากัน และมี
 ประสิทธิภาพพอกันนั้นไม่ใช่ของง่าย เป็นเรื่องยาก เราจะต้องหาเครื่องบินที่
 มีประสิทธิภาพสูงกว่าฝ่ายตรงข้าม และให้มีจำนวนมากพอเท่าที่จะเป็นไปได้
 เพื่อชดเชยจำนวนที่น้อย.....นี่คือเป้าหมาย"

"ภารกิจของกองทัพอากาศมีหลายอย่าง การใช้เครื่องบินอย่าง
 ใดอย่างหนึ่ง ทำหน้าที่แต่ละอย่าง ๆ นั้น เป็นการยาก เพราะกองทัพอากาศ
 ไม่สามารถจัดหาเครื่องบินที่ทำหน้าที่โดยเฉพาะ ๆ ได้ จึงต้องจัดหาเครื่อง
 บินที่ทำหน้าที่หลายอย่างได้ ไม่มีเครื่องบินใดที่จะทำหน้าที่ได้ดีทุกอย่าง แต่ถึง
 แม้ไม่มีที่ดที่สุด ก็หาที่ดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คือ...เป็นเครื่องบินที่มี
 ลักษณะอเนกประสงค์.... ที่สำคัญคือ ต้องทำ air defence คือ การบิน
 สกัดกัน และทำ counter air คือ การบินต่อต้านได้"³⁴

3. ความคุ้มค่าและสมรรถนะของเครื่องบิน³⁵

เครื่องบิน เอฟ-16 เป็นเครื่องบินสมรรถนะสูง มีระยะเวลาการใช้งานที่ยาว
 นาน เป็นเครื่องบินมาตรฐานที่ผ่านการรับรองแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนอง
 ความต้องการทางยุทธการได้ดีที่สุด มีอายุการใช้งานได้ยาวนานถึง 20 ปี การจัดหา
 เครื่องบิน เอฟ-16 จะคุ้มค่าที่สุด เอฟ-16 สามารถรับกับภัยคุกคามทางอากาศที่มีในปัจจุบัน
 และในห้วง 10 ปีข้างหน้า ซึ่งภัยดังกล่าวคือเครื่องบิน มิก-21 และอาจมี มิก-23 ได้ด้วย
 และถ้าหากภัยคุกคามเปลี่ยนไป โดยข้าศึกเอาเครื่องบินที่มีสมรรถนะสูงกว่าเดิมมาประจำ-
 การเพิ่มเติมแล้ว เครื่องบิน เอฟ-16 ก็สามารถจะรับภัยคุกคามนั้นได้ทันที

³⁴ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐปะเกษมีย์, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ, 8
 พฤษภาคม 2531.

³⁵ เอกสารกองทัพอากาศ, เอฟ-16 กับ....., หน้า 7-8.

เครื่องบิน เอฟ-16 เอ เป็นเครื่องบินที่มีสมรรถนะสูงสุด และเป็นเครื่องบินรบแบบเดียวเท่านั้นที่จะสามารถบินสกัดกั้นเครื่องบิน มิก-23 ได้โดยเด็ดขาด (ดูรายละเอียดสมรรถนะเครื่องบินเอฟ-16 ในผนวก ค.) เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องบินแบบอื่นๆ เช่น เอฟ-16/79 และ เอฟ-20 นอกจากนั้น เอฟ-16 เอ ยังมีขีดความสามารถในการบินโจมตีและสนับสนุนการรบภาคพื้นดิน สนับสนุนกองกำลังทางเรือเพราะมีรัศมีปฏิบัติการไกล บรรทุกน้ำหนักอาวุธได้มาก และใช้อาวุธทันสมัยได้หลายแบบ จึงสามารถนำมาใช้ปฏิบัติการกิจคุ้มครองผลประโยชน์ทางทะเลได้เป็นอย่างดี

เครื่องบิน เอฟ-16 เอ สามารถปฏิบัติการกิจได้หลาย อย่างในเครื่องเดียวกัน เรียกว่าเป็นเครื่องบินแบบอเนกประสงค์ (multi-role aircraft) เช่น การปฏิบัติการกิจทางอากาศเชิงรุก (counter air operation) การบินสกัดกั้น (air interception) การบินขัดขวางทางอากาศ (air interdiction operation) และการสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด (close air support operation) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของกองทัพอากาศได้เป็นอย่างดี

สำหรับเครื่องบินแบบอื่น ๆ ซึ่งกองทัพอากาศไม่ได้เลือกนั้น เนื่องมาจากเหตุผลประกอบหลายประการ พอที่จะกล่าวได้ดังนี้คือ

เครื่องบินแบบ เอฟ-16/79 และ เอฟ-20 นั้น เป็นเครื่องบินที่ถูก "ลดสมรรถนะ" เป็นเครื่องบินที่อยู่ในโครงการการผลิตเครื่องบินขับไล่สมรรถนะกลางเพื่อการส่งออก หรือเรียกว่าโครงการ FX (International Export Fighter Program) แต่โครงการนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศลูกค้าเท่าที่ควร อาจเรียกได้ว่าไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เพราะประเทศลูกค้าไม่ต้องการเครื่องบินที่ไม่ได้รับการบรรจุเข้าประจำการในกองทัพอากาศสหรัฐฯ เพราะความไม่แน่นอนในปัญหาอะไหล่ และบางประเทศถือว่า เครื่องบินที่ผลิตเพื่อการส่งออกนี้ มีสมรรถนะต่ำกว่าเครื่องบินขับไล่ขั้นแนวหน้า ที่ใช้อยู่ในกองทัพอากาศสหรัฐฯ³⁶ ในความเห็นของกองทัพอากาศไทยนั้น เครื่องบิน เอฟ-16/79 ของบริษัท เจนเนอรัลไดนามิกส์ และ เอฟ-20 ของบริษัท นอร์ทรอป จะไม่

³⁶ สุรชาติ บำรุงสุข; "เอฟ. เอ็กซ์ : การผลิตเครื่องบินรบเพื่อตลาดต่างประเทศ" ใน สุรชาติ บำรุงสุข, บรรณาธิการ. เอฟ-16 กับการเมืองไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 สำนักพิมพ์ดอกหญ้า. กรกฎาคม 2528, หน้า 35-36.

สามารถรับกับภัยคุกคามที่สูงกว่าปัจจุบันได้ จะต้องจัดหาเครื่องบินแบบใหม่เพิ่มเติมอีก ทำให้เสียงงบประมาณมากขึ้น ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนในการจัดหา

เครื่องบินแบบ เอฟ-16/79 และ เอฟ-20 เป็นเพียงคำริของบริษัทเท่านั้น ในระหว่างการพิจารณาจัดหาให้กองทัพอากาศ ยังไม่มีประเทศใดสั่งซื้อมาประจำการเลย โดยเฉพาะเครื่องบิน เอฟ-20 ในขณะนั้นกำลังอยู่ในขั้นทดสอบเพื่อเปิดสายการผลิต ถ้าจำนวนการสั่งซื้อน้อยกว่า 200 เครื่อง ซึ่งเป็นจำนวนไม่เพียงพอที่จะเปิดสายการผลิต ก็ไม่สามารถเปิดสายการผลิตได้ (ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถเปิดสายการผลิตได้) ดังนั้นการที่กองทัพอากาศจะพิจารณาจัดหาซื้อเครื่องบินแบบนี้มาเพื่อเสริมสร้างกำลังรบในทันทีทันใดนั้น ย่อมกระทำไม่ได้ ต้องรองจนกว่าจะมีประเทศอื่น ๆ รวมสั่งซื้อจนมีจำนวนเพียงพอเสียก่อน ทางบริษัทจึงจะเปิดสายการผลิต นอกจากนี้ยังมีความไม่แน่ใจว่าบริษัทจะเปิดสายการผลิตได้นานหรือมีจำนวนการผลิตได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าจำนวนการผลิตน้อยจะมีปัญหาด้านชิ้นส่วนอะไหล่ตามมาอีก³⁷

ส่วนเครื่องบินแบบอื่น ๆ เช่น ทอร์นาโด (Tornado) ซึ่งเป็นเครื่องบินที่ร่วมมือสร้างของ 3 ชาติ คือ เยอรมันเนืตะวันตก อิตาลี และอังกฤษ, เครื่องบินตระกูล มิราจ (Mirage) ของฝรั่งเศส, เอฟ-14 และ เอฟ-15 ของสหรัฐฯ ฯลฯ นั้น เครื่องบินเหล่านี้เป็นเครื่องบินสมรรถนะสูง แต่ไม่สามารถตอบสนองจุดประสงค์ ภารกิจ และหลักนิยมของกองทัพอากาศได้ ไม่เข้าเกณฑ์การพิจารณาของกองทัพอากาศ และเครื่องบินบางแบบมีราคาแพงจนเกินกว่าที่กองทัพอากาศจะจัดหาซื้อมาประจำการได้ นอกจากนี้เครื่องบินบางแบบเป็นเครื่องบินต่างระบบจากที่เคยใช้อยู่ ทำให้เกิดปัญหาในการใช้งาน ปัญหาเรื่องงบประมาณการฝึกเจ้าหน้าที่เทคนิค การส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงาน และการซ่อมบำรุง

เครื่องบิน ทอร์นาโด และ เครื่องบินตระกูล มิราจ เป็นเครื่องบินโจมตีสมรรถนะสูง มีความทันสมัย คิดอาวุธได้หลายประเภท มีระยะปฏิบัติการไกล เครื่องบิน ทอร์นาโดบางแบบเป็นเครื่องบินโจมตีโดยเฉพาะ บางแบบเป็นเครื่องบินสกัดกั้นโดยเฉพาะ แต่ไม่สามารถปฏิบัติการทั้ง 2 แบบได้ดีในเครื่องเดียวกัน แบบที่เป็นเครื่องบินโจมตีมีขนาดใหญ่ ไม่มีความอ่อนตัวและคล่องตัวเท่าที่ต้องการ เป็นเครื่องบินที่ไม่ได้ออกแบบเพื่อ

³⁷ เอกสารกองทัพอากาศ, เอฟ-16 กับ....., หน้า 8.

ภารกิจการสกัดกั้น ระบบการใช้มีความแตกต่างจากเครื่องบินของสหรัฐฯ ต้องมีการฝึกฝน นักบิน และเจ้าหน้าที่เทคนิคใหม่ ซึ่งทำให้สูญเสียเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมากขึ้นไปอีก และมีความไม่แน่นอนในการสนับสนุนด้านอะไหล่ ในขณะที่เครื่องบินของสหรัฐฯ มีการประกันที่ดีกว่า คือ สหรัฐฯ มีนโยบายแน่ชัดในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และการเป็นผู้นำทางทหารในภูมิภาคนี้ เครื่องบิน เอฟ-16 อยู่ในสายการผลิตของกองทัพอากาศสหรัฐฯ และยังคงผลิตอีกเป็นจำนวนมาก เป็นหลักประกันได้ดีในเรื่องอะไหล่

เครื่องบินแบบ เอฟ-14 และ เอฟ-15 มีราคาแพงมาก เป็นเครื่องบินขับไล่สกัดกั้นที่ดีมาก แต่ไม่ได้ออกแบบให้เป็นเครื่องบินโจมตี ไม่ได้ดัดแปลงให้สามารถติดอาวุธระเบิดต่าง ๆ ได้มาก หรืออาจติดอาวุธได้แต่ไม่ดี เนื่องจากออกแบบเพื่อภารกิจเดียว โดยเฉพาะ จึงไม่เข้าเกณฑ์ของกองทัพอากาศ การพิจารณาเครื่องบินแบบนี้จึงยุติไป

4. การบำรุงรักษา³⁸

การจัดการเครื่องบินรบนั้น ได้คำนึงถึงภารกิจและภัยคุกคามเป็นหลัก เครื่องบิน เอฟ-16 ถึงแม้มีราคาค่อนข้างแพง และค่าบำรุงรักษาสูงกว่าเครื่องบินแบบอื่น ๆ แต่เนื่องจากเครื่องบิน เอฟ-16 มีสมรรถนะในการรบสูง การจัดการเครื่องบิน เอฟ-16 เพื่อรับกับภัยคุกคามที่เท่ากัน จะจัดหาในจำนวนน้อยกว่าเครื่องบินแบบอื่น ดังนั้นเมื่อคิดในช่วงระยะเวลายาวนานจนครบอายุการใช้งานของเครื่องบินแล้ว การจัดการเครื่องบิน เอฟ-16 จะเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการและค่าบำรุงรักษาถูกกว่าเครื่องบินแบบอื่น ๆ เครื่องบินแบบ เอฟ-16 ยังเป็นเครื่องบินที่ใช้ประจำการอยู่ในกองทัพอากาศสหรัฐฯ จึงไว้วางใจได้มากกว่าเครื่องบินแบบอื่นซึ่งไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานและไม่ได้รับการประจำการ นอกจากนี้ยังผลิตขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีประจำการอยู่ในกองทัพต่าง ๆ หลายประเทศ ปัญหาในด้านอุปกรณ์ ชิ้นส่วน อะไหล่ และการซ่อมบำรุงจะมีน้อยกว่าเครื่องบินแบบอื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาเครื่องบินให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายต่ำกว่า เพราะจำนวนเครื่องบินที่ร่วมลงทุนมีจำนวนมากส่วนเครื่องบิน เอฟ-16/79 และ เอฟ-20 มีจำนวนน้อย

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8-9.

การลงทุนจึงสูงมากเพราะ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาเครื่องบินนั้น คิดเฉลี่ยจากจำนวนเครื่องบินแบบนั้นที่มีอยู่ทั้งหมดในโลก นอกเหนือจากเหตุผลดังกล่าว การที่ไทยซื้อเครื่องบินจากสหรัฐฯ เท่ากับเป็นการซื้ออาวุธระบบเดิมซึ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความง่ายต่อการฝึกฝน การหาอะไหล่ การบำรุงรักษา และความช่วยเหลือที่จะได้รับน่าจะมากกว่าการซื้ออาวุธแบบใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันจากประเทศยุโรปตะวันตกซึ่งไม่เคยใช้มาก่อน เท่ากับเป็นการเสี่ยงต่อการเริ่มต้นใหม่ ต้องใช้จ่ายเงินและเวลาอีกมากกว่าที่จะสามารถทำการบินหรือใช้งานได้อย่างชำนาญและถูกต้อง ประกอบกับไทยไม่ได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากที่อื่นเท่าที่ได้รับจากสหรัฐฯ ดังนั้นจากเหตุผลส่วนหนึ่งจึงทำให้กองทัพอากาศเลือกอาวุธที่มาจากสหรัฐฯ คือ เอฟ-16 เอ/บี มากกว่าจากประเทศอื่น ๆ เช่น ยุโรป-ตะวันตก

จากการแสดงความเห็นต่าง ๆ ทำให้พอจะรู้ได้ว่า ผู้นำทางทหารได้มีการมองปัญหาและมีหลักในการพิจารณาตัดสินใจอย่างไรบ้าง โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การเลือกเครื่องบินแบบใดนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องสนองความมุ่งหมายของกองทัพได้ กองทัพอากาศมีจุดมุ่งหมายที่จะต่อต้านกำลังทางอากาศของฝ่ายตรงข้ามให้ได้ รวมไปถึงต้องมีความสามารถปฏิบัติการเชิงรุกได้ด้วย คือนอกจากจะสกัดกั้นการรุกรานทางอากาศแล้ว ยังทำภารกิจโจมตีข้าศึกได้ด้วย ซึ่งได้แก่การบินขัดขวางทางอากาศ (air interdiction) เช่นการทำลายเส้นทางส่งกำลังบำรุง การบินต่อต้านทางอากาศ (counter air) เช่นการทำลายสนามบิน เป็นการโจมตีแนวหลังของข้าศึกได้ด้วย

พล.อ.อ.ประพันธ์ ฯ ได้สรุปในตอนท้าย ถึงความเป็นไปได้ในการขายและกำลังการซื้อ ความเหมาะสมต่อภัยคุกคาม ในเชิงสมรรถนะ และการบำรุงรักษา ว่า³⁹

³⁹ สัมภาษณ์ พล.อ.อ.ประพันธ์ ฐปะเหมียร, อดีตผู้บัญชาการทหารอากาศ, 8 พฤษภาคม 2531.

"เครื่องบิน เอพ-16 นั้น กองทัพอากาศได้พิจารณาความเป็นไปได้ที่สหรัฐฯ จะขายให้กับประเทศไทย แม้ว่าไม่เคยมีนโยบายจะขายให้กับประเทศโลกที่ 3 ในเชิงสมรรถนะ เครื่องบิน เอพ-16 เป็นเครื่องบินขับไล่ที่มาตรฐานของกองทัพอากาศสหรัฐฯ และของประเทศในเครือ เนโต้ ทั้งหมด มีการผลิตจำนวนมหาศาล นับเป็นพันเครื่องและยังจะผลิตอีกมากในอนาคต มี program ที่แน่นอน มีการพัฒนาโดยต่อเนื่องและในท้ายที่สุดเป็นเครื่องบินขับไล่เครื่องยนต์เดี่ยวที่มี safety ดีที่สุดในโลกไม่เคยปรากฏมาก่อน (ดูรายละเอียดคนวก ก. ด้านความปลอดภัย) เครื่องบิน เอพ-16 มีขีดความสามารถซึ่งจะ match กับเครื่องบิน อื่น ๆ ได้ ต่อไปในอีก 10-15 ปี ไม่ว่าเครื่องบินแบบไหนจะออกมา.....เครื่องบินขับไล่เวลานี้ เอพ-16 มีความเร็วถึง 2 มัค การผลิตเครื่องบินขับไล่ที่มีความเร็วเกินกว่า 2 มัค จะไม่มี อาจจะมี 2.2 หรือ 2.3 แต่ 3-4 มัค จะไม่มีถึงมีก็มาใช้ในการรบไม่ได้.....เร็วเกินไป.....ทำอะไรไม่ได้...เครื่องบินที่มีความเร็วสูงมาก พิสัยบินจะน้อย เพราะฉะนั้นไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปแค่ไหน นี่คือ "limit" ของเครื่องบินขับไล่อยู่แล้ว ซึ่ง เอพ-16 ถึง "limit" นั้นแล้ว เราจึงไม่สนใจว่าเบื้องหน้าจะเป็นอะไรในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า....."

แนวความคิดเรื่องเครื่องบิน เอพ-16 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5

ในการตัดสินใจซื้อเครื่องบินที่มีราคาแพงเช่น เครื่องบิน เอพ-16 นั้น ย่อมจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ด้วย ดังจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ในส่วนที่ 7 ได้กล่าวถึง แนวการประสานแผนเศรษฐกิจและความมั่นคงเข้าด้วยกัน จะเห็นว่าได้มีการเน้นถึงสิ่งต่าง ๆ ไว้ โดยเฉพาะขีดความสามารถในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายใต้ระบบศีกกำลังบนพื้นฐานการพึ่งตัวเองให้สามารถเผชิญภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ และให้สอดคล้องกับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจและฐานะการเงินของประเทศ โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พัฒนากองทัพให้มากขึ้น พยายามหลีกเลี่ยงการกู้เงินเพื่อป้องกันประเทศ และจะใช้จากงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก ส่วนเงินกู้จากต่างประเทศจะมุ่งจัดหาเฉพาะจากแหล่ง

เงินกู้ประเภทเงินช่วยเหลือเพื่อพัฒนากองทัพที่มีภาระดอกเบี้ยต่ำ และมีระยะเวลาผ่อนชำระคืนเงินกู้ระยะยาวเท่านั้น⁴⁰

คณะกรรมการวางแผนฯ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของแผนไว้ คือ "ความมีเสถียรภาพแห่งชาติ" การจะบรรลุผลสำเร็จนี้ได้จะต้องนำเอากิจกรรมการรักษาความมั่นคงทางด้านทหารที่จะเป็นผู้ใช้จ่ายเงินนั้นมาร่วมพิจารณาด้วย นั่นคือ ความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือนทั้งในการวางแผนและปฏิบัติ การกำหนดความต้องการด้านการทหารในช่วงของแผนฯ ฉบับที่ 5 จะต้องอยู่ภายใต้ขีดความสามารถด้านกำลังเงินของประเทศที่จะสนับสนุนได้เป็นสำคัญ โดยพิจารณาประกอบกับข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ซึ่งก็ได้มีการยืนยันว่า ภัยคุกคามที่ประสพจะพัฒนามาในรูปแบบใหม่คือ การประสานกันอย่างดีระหว่างภัยคุกคามภายในและภายนอกประเทศ รวมเป็นภัยคุกคามที่เกิดจากการวางแผนของศัตรูเดียวกัน ยุทธศาสตร์ที่ฝ่ายศัตรูใช้คือการแทรกซึม บ่อนทำลาย ให้การสนับสนุนการคุกคามภายในเป็นหลัก เพื่อก่อให้เกิดความอ่อนแอขึ้นภายในแล้วจึงใช้กำลังจากภายนอกเข้าบุกรุก เป็นขั้นตอนต่อไป⁴¹ แผนการป้องกันประเทศใด ๆ ที่เหล่าทัพกำหนดขึ้นจะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นสำคัญ และจะต้องยอมรับถึงข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวกับขีดความสามารถของข้าศึกและเจตนาของข้าศึกด้วย จากความคิดเห็นของ พล.อ.สายหยุด เกิดผล อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ให้ความเห็นเอาไว้ว่า การบริหารการป้องกันที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ใช่การมีของมากเข้าไว้หรือมีอาวุธที่ดีเยี่ยมเข้าไว้โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะนำมาใช้ป้องกันหรือต่อสู้กับใคร แต่การจัดการระบบอาวุธต้องผ่านกรรมวิธีการตัดสินใจอย่างรอบคอบและเป็นไปอย่างมีระบบ จะต้องนำเรื่องผลประโยชน์ทางเทคนิคและยุทธศาสตร์เข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย⁴² คณะกรรมการวางแผนพัฒนาฯ

⁴⁰ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529), หน้า 14, และส่วนที่ 7 หน้า 359-391.

⁴¹ สายหยุด เกิดผล, พล.อ. การบริหารกองทัพกับสถานการณ์ต่างประเทศ เศรษฐกิจของประเทศไทย. สถาบันศึกษาความมั่นคงนานาชาติ, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 20 พฤศจิกายน 2526, หน้า 6-7.

⁴² เล่มเดียวกัน, หน้า 8.

ฉบับที่ 5 มีความเห็นว่าควรใช้การรวมพลังกิจกรรมการในการป้องกันประเทศทั้งหมดที่มีอยู่ มาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ด้วยการสร้างระบบป้องกันประเทศแบบฉันทกกำลัง (total defence) เป็นวิธีที่ดีที่สุด อันได้แก่ การป้องกันด้านพลเรือน การป้องกันด้านการรักษาดินแดน และการป้องกันด้านยุทธศาสตร์ ซึ่งในด้านยุทธศาสตร์นี้หมายถึง การป้องกันทางราชการทหารของเหล่าทัพต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเพียงการกำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ ไม่ได้กล่าวถึงในส่วนที่เป็นรายละเอียด โดยเฉพาะในแผนโครงสร้างกำลังรบ และแผนการเสริมสร้างกำลังของแต่ละกองทัพบก เป็นเรื่องเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายที่จะกระทำนโยบายที่จะต้องทำสิ่งใดบ้าง จะต้องใช้อาวุธอะไร ชนิดใด จากไหน หรือจะพัฒนาอาวุธอะไรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องรายละเอียดและเป็นความลับของทางราชการทหาร ไม่มีการบ่งไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 การกำหนดแผนโครงสร้างกำลังของกระทรวงกลาโหมมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีตามสภาพการด้านการข่าวที่เปลี่ยนแปลงไป และส่วนที่เป็นรายละเอียดของแต่ละเหล่าทัพก็เป็นเรื่องรายละเอียดในระดับย่อยลงไปอีก ไม่มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 แต่การทำแผนกำลังรบย่อมจะต้องมีความสอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งเป็นนโยบายหลักอยู่แล้ว

การกำหนดจุดประสงค์ของกองทัพอากาศ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องกระทำ เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะบอกว่า กำลังจะทำอะไร เพื่ออะไร การกำหนดวัตถุประสงค์นี้จะต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ด้วย ทั้งในเรื่องภัยคุกคามและการป้องกันภัยคุกคาม ประกอบกับภัยคุกคามภายในในปัจจุบันอ่อนกำลังลงมาก และหน้าที่หลักของกองทัพอากาศคือ การป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่กำลังมีบทบาทสำคัญมากในขณะนี้ จึงต้องนำมาคิดว่า ภัยคุกคามจากภายนอกนั้นจะสามารถต้านทานได้อย่างไรหากมีการรุกราน ในส่วนของกองทัพอากาศได้เน้นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทัพอากาศที่สำคัญ คือจะพัฒนากำลังของเราอย่างไรจึงจะต้านทานกำลังรบของเขาได้ การจะทำได้ก็ต้องรู้ว่าเรามีอาวุธอะไรบ้าง และเราควรจะมีอาวุธอะไรบ้างเช่นเดียวกัน การตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 จึงเกิดขึ้น โดยกองทัพอากาศได้ตกลงถึงความจำเป็น ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม กำลังซื้อและการซ่อมบำรุงที่กองทัพอากาศสามารถรับได้

การกำหนดว่าเป็นเครื่องบินแบบใด จากที่ใด เป็นเรื่องของรายละเอียด เป็น การพิจารณาในกองทัพ ซึ่งเป็นเรื่องภายในของหน่วยงาน ต้องให้หลักวิชาของการรบใน อากาศ หลักการใช้กำลังทางอากาศ หลักนิยมและภารกิจของเหล่าทัพประกอบกัน ซึ่งฝ่าย ทหารเห็นว่าไม่จำเป็นต้องแถลงไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องเฉพาะ เป็นรายละเอียดที่ต้องใช้การพิจารณาจากผู้มีความรู้ และมีหน้าที่โดยตรงในเรื่องดังกล่าว ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเลือกแนวทางและการตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุด สิ่งเหล่านี้จึงไม่ได้ กำหนดลงไปในส่วนที่เป็นนโยบายหลักกว้าง ๆ เช่น ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

ในความคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ จึงมองว่าหากสิ่งที่กระทบถึงความ สอดคล้องกับนโยบายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 แล้ว ทั้งในด้านวัตถุประสงค์และการใช้งบ ประมาณ ก็สามารถตัดสินใจกระทำได้ การที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบการซื้อเครื่อง บิน เอฟ-16 มีความคิดว่าเป็นภัยคุกคามจากภายนอกเป็นสิ่งสำคัญหลักของความมั่นคง แห่งชาติโดยเฉพาะในด้านการป้องกันประเทศ จึงได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นกรณีพิเศษ แผนการพัฒนากองทัพแม้จะกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ก็ตาม แต่ก็ได้มีการตี ความหมายที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ ออกไปอีกมาก ประกอบกับการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และการวางแผนโครงสร้างและพัฒนากำลังรบ กระทำโดยบุคคลคนละกลุ่มซึ่งทำงานคน ละด้าน กล่าวคือ บุคคลที่ทำงานด้านนโยบายกับบุคคลซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติตามแผนจริง ๆ จึง ทำให้ปัจจัยที่ใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกแบบเครื่องบิน และตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 มี สำคัญที่นำมาพิจารณามากขึ้นกว่าเดิม เป็นกรณีที่เฉพาะเจาะจงและแคบกว่าการ กำหนดเป็นนโยบายกว้าง ๆ ตามที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้วางไว้ ดังนั้นบุคคลที่ทำหน้าที่ ในด้านการปฏิบัติซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเรื่องจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ นอกจากนั้นบุคคลเหล่านั้น ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในความสำคัญทางการเมืองและการทหารของประเทศ จึง ทำให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จได้

ในเรื่องการตัดสินใจซื้อเครื่องบิน เอฟ-16 นี้ บทบาททางการเมืองของฝ่าย ทหาร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือบทบาทของผู้นำทางทหารที่มีส่วนสำคัญให้เกิดการตัดสินใจของ รัฐบาล มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้แนวความคิดในเรื่องนี้ได้รับการยอมรับและได้รับผลสำเร็จ บรรลุความมุ่งหมาย ดังจะได้กล่าวในบทต่อไป.